Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2015. gada 15. jūlijā **

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Priekšspriegojuma tērauda Eiropas tirgus — Cenu noteikšana, tirgus sadale un apmaiņa ar konfidenciālu komercinformāciju — Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta pārkāpums — Sadarbība administratīvajā procesā — 2006. gada pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai — Saprātīgs termiņš

Lietas T-413/10 un T-414/10

Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA , Trofa [*Trofa*] (Portugāle), ko pārstāv *F. Proença de Carvalho* un *T. Faria*, advokāti,

prasītāja lietā T-413/10,

Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA , Lisabona (Portugāle), ko pārstāv *D. Proença de Carvalho* un *J. Caimoto Duarte*, advokāti,

prasītāja lietā T-414/10,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *F. Castillo de la Torre*, *P. Costa de Oliveira* un *V. Bottka*, pārstāvji, kuriem palīdz *M. Marques Mendes*, advokāts,

atbildētāja,

par prasību atcelt un grozīt Komisijas 2010. gada 30. jūnija Lēmumu C(2010) 4387, galīgā redakcija, par LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/38344 – Priekšspriegojuma tērauds), kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 2010. gada 30. septembra Lēmumu C(2010) 6676, galīgā redakcija, un Komisijas 2011. gada 4. aprīļa Lēmumu C(2011) 2269, galīgā redakcija.

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Frimods Nilsens [*S. Frimodt Nielsen*] (referents), tiesneši F. Deuss [*F. Dehousse*] un E. M. Kolinss [*A. M. Collins*],

sekretārs H. Palasio Gonsaless [*J. Palacio González*], galvenais administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 17. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* * Tiesvedības valoda – portugāļu.

Spriedums [1] [..]

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

1. *Lieta T-413/10* – Socitrel/*Komisija*

60 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 15. septembrī, *Socitrel* cēla šo prasību.

61 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 16. septembrī, *Socitrel* iesniedza pieteikumu par apstrīdētā lēmuma piemērošanas apturēšanu. Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2011. gada 13. aprīļa rīkojumu lietā *Socitrel*/Komisija (T-413/10 R, EU:T:2011:179) šis pieteikums tika noraidīts un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana atlikta.

62 Ar 2010. gada 10. decembrī Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtu dokumentu *Socitrel* norādīja, ka tā lūdz iespēju pielāgot savus pamatus saistībā ar pirmā lēmuma par grozījumiem pieņemšanu.

63 Ar 2011. gada 6. jūnija lēmumu Vispārējā tiesa lūdza Komisiju sniegt tai otro lēmumu par grozījumiem. Komisija izpildīja šo lūgumu 2011. gada 17. jūnijā.

64 Pēc otrā lēmuma par grozījumiem pieņemšanas *Socitrel* ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 2. augustā, no jauna pielāgoja savus pamatus un prasījumus.

65 Rakstveida process tika pabeigts 2011. gada 21. novembrī, Komisijai iesniedzot atbildi uz repliku tiesvedības valodā.

66 Tā kā no 2013. gada 23. septembra Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tika pārcelts uz sesto palātu, kurai tādējādi 2013. gada 27. septembrī tika nodota šīs lietas izskatīšana.

67 Vispārējās tiesas 1991. gada 2. maija Reglamenta 52. panta 2. punktā minētais sākotnējais ziņojums sestajai palātai tika paziņots 2014. gada 31. martā.

68 2014. gada 8. maijā atbilstoši 1991. gada 2. maija Reglamenta 64. pantam noteiktajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem Vispārējā tiesa *Socitrel* un Komisijai nosūtīja sarakstu ar sešpadsmit rakstveida jautājumiem.

69 Ar attiecīgi 2014. gada 6. un 9. jūnija vēstulēm Komisija un *Socitrel* izpildīja šos pasākumus.

70 2014. gada 17. septembrī pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklausīšanas Vispārējā tiesa nolēma sākt mutvārdu procesu.

71 *Socitrel* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu, ciktāl tie attiecas uz *Socitrel*;

— pakārtoti – daļēji atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu, ciktāl tas attiecas uz *Socitrel*, un samazināt tai uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

1 — Ietverti tikai tie šī sprieduma punkti, kuru publicēšanu Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu.

72 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību;

— piespriest *Socitrel* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

2. *Lieta T-414/10* Companhia Previdente/*Komisija*

73 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 15. septembrī, *Companhia Previdente* cēla šo prasību.

74 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 16. septembrī, *Companhia Previdente* iesniedza pieteikumu par apstrīdētā lēmuma piemērošanas apturēšanu. Ar 2011. gada 10. jūnija rīkojumu lietā *Companhia Previdente*/Komisija (T-414/10 R, EU:T:2011:268) šis pieteikums tika noraidīts un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana atlikta.

75 Ar 2010. gada 10. decembrī Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtu dokumentu *Companhia Previdente* norādīja, ka tā lūdz iespēju pielāgot savus pamatus saistībā ar pirmā lēmuma par grozījumiem pieņemšanu.

76 Ar 2011. gada 6. jūnija lēmumu Vispārējā tiesa lūdza Komisiju sniegt tai dokumentus. Komisija izpildīja šo lūgumu 2011. gada 17. jūnijā.

77 Pēc otrā lēmuma par grozījumiem pieņemšanas *Companhia Previdente* ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 2. augustā, no jauna pielāgoja savus pamatus un prasījumus.

78 Rakstveida process tika pabeigts 2011. gada 21. novembrī, Komisijai iesniedzot atbildi uz repliku tiesvedības valodā.

79 Tā kā no 2013. gada 23. septembra Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tika pārcelts uz sesto palātu, kurai tādējādi 2013. gada 27. septembrī tika nodota šīs lietas izskatīšana.

80 Vispārējās tiesas 1991. gada 2. maija Reglamenta 52. panta 2. punktā minētais sākotnējais ziņojums sestajai palātai tika paziņots 2014. gada 31. martā.

81 2014. gada 8. maijā atbilstoši 1991. gada 2. maija Reglamenta 64. pantam noteiktajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem Vispārējā tiesa nosūtīja *Companhia Previdente* un Komisijai sarakstu ar sešpadsmit rakstveida jautājumiem.

82 Ar attiecīgi 2014. gada 6. un 9. jūnija vēstulēm Komisija un *Companhia Previdente* izpildīja šos pasākumus.

83 2014. gada 17. septembrī pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklausīšanas Vispārējā tiesa nolēma sākt mutvārdu procesu.

84 *Companhia Previdente* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 1., 2. un 4. pantu, ciktāl tie attiecas uz *Companhia Previdente*;

— atzīt, ka jebkura *Socitrel* saistībā ar citām prasībām par pārkāpumiem, par kuriem *Companhia Previdente* atbild solidāri ar *Socitrel*, piemērojamā naudas soda apmēra samazinājuma rezultātā tam atbilstošā apmērā automātiski samazinās arī *Companhia Previdente* solidārā naudas soda apmērs;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

3. *Par lietu T-413/10, T-414/10 un T-409/13* Companhia Previdente *un* Socitrel*/Komisija apvienošanu mutvārdu procesa vajadzībām un par lietas T-409/13* Companhia Previdente *un* Socitrel*/Komisija izslēgšanu no reģistra*

85 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 2. augustā, *Companhia Previdente* un *Socitrel* cēla prasību par Komisijas Konkurences ĢD ģenerāldirektora tām 2013. gada 24. maijā nosūtīto vēstuli.

86 Šī lieta tika reģistrēta Vispārējās tiesas kancelejā ar numuru T-409/13. Ar 2014. gada 30. jūnija rīkojumu lietas T-413/10, T-414/10 un T-409/13 tika apvienotas mutvārdu procesa vajadzībām.

87 Ar Vispārējās tiesas kancelejai 2014 gada 11. novembrī nosūtīto vēstuli prasītājas atsauca lietā T-409/13 celto prasību. Tā kā ar 2014. gada 14. novembra vēstuli Komisija norādīja, ka tā neiebilst pret atsaukšanu un ka tā lūdz piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, Vispārējā tiesa šo atteikšanos reģistrēja 2014. gada 17. novembra tiesas sēdes protokolā; šajā tiesas sēdē tā izdeva rīkojumu izslēgt lietu T-409/13 no Vispārējās tiesas reģistra, kā arī piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā lietā.

Juridiskais pamatojums

88 Lietas T-413/10 un T-414/10 šī sprieduma taisīšanas vajadzībām ir apvienotas, un lietas dalībnieki, kuri šajā ziņā ir tikuši izjautāti tiesas sēdē, pret to nav iebilduši.

89 Lai pamatotu savu prasību, *Socitrel* izvirza astoņus pamatus, kā arī divus papildu pamatus, kas ir tikuši norādīti, tai otro reizi pielāgojot savus pamatus un prasījumus.

90 *Companhia Previdente*, lai pamatotu savu prasību, no savas puses izvirza četrus pamatus, kā arī divus papildu pamatus, kas ir tikuši norādīti, tai otro reizi pielāgojot savus pamatus un prasījumus.

91 Pirmais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz pamatojuma neesamību un tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, jo būtībā apstrīdētajā lēmumā trūkstot daudzi apstākļi, lai varētu saprast veidu, kādā Komisija ir noteikusi nauda soda apmēru.

92 Otrais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz saprātīga termiņa pārkāpumu.

93 Trešais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz Komisijas pienākuma ievērot pienācīgu rūpību, tiesību uz aizstāvību, kā arī lojalitātes, labas ticības un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu tā iemesla dēļ, ka Komisija ir divas reizes grozījusi sākotnējo lēmumu.

94 Ceturtais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz LESD 101. panta 1. punkta, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta, samērīguma un personiskās atbildības, kā arī nevainīguma prezumpcijas principu pārkāpumu, kā arī pamatojuma neesamību un Komisijas savas agrākās lēmumpieņemšanas prakses neievērošanu, jo Komisija esot pārsniegusi naudas soda, kas ir varējis tikt uzlikts *Socitrel*, maksimālo apmēru.

95 Šim pamatam ir trīs daļas.

96 Ceturtā pamata pirmā daļa attiecas uz to, ka Komisija esot kļūdaini uzlikusi *Companhia Previdente* solidāro atbildību un tādējādi 10 % no apgrozījuma maksimālais apmērs esot ticis kļūdaini aprēķināts, ņemot vērā *Companhia Previdente* apgrozījumu, nevis *Socitrel* apgrozījumu. Šī argumentācija ir arī *Companhia Previdente* izvirzītā pirmā un otrā pamata priekšmets.

97 Ceturtā pamata otrā daļa, kas ir izvirzīta pakārtoti, attiecas uz *Emesa*, *Galycas* un *ITC* apgrozījuma kļūdainu ņemšanu vērā, aprēķinot 10 % maksimālo apmēru. Šī argumentācija ir arī *Companhia Previdente* izvirzītā trešā pamata pirmās daļas priekšmets.

98 Ceturtā pamata trešā daļa, kas ir izvirzīta turpmāk pakārtoti, attiecas uz *Companhia Previdente* apgrozījuma par 2009. gadu kļūdainu ņemšanu vērā. Šī argumentācija ir arī *Companhia Previdente* izvirzītā trešā pamata otrās daļas priekšmets.

99 Piektais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, piemērojot 2006. gada pamatnostādņu 13. un 22. punktu, kā arī pamatojuma neesamību, jo Komisija esot kļūdaini noteikusi koeficientu par pārkāpuma smagumu saistībā ar *Socitrel* uzliekamo naudas sodu 18 % apmērā.

100 Sestais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, jo Komisija kā atbildību mīkstinošu apstākli neesot ņēmusi vērā nebūtisku vai pasīvu lomu, kas ir bijusi *Socitrel*.

101 Septītais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, jo Komisija kā atbildību mīkstinošu apstākli neesot ņēmusi vērā *Socitrel* faktisko sadarbību.

102 Astotais *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas uz samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, jo neesot ticis ņemts vērā krīzes ekonomiskais konteksts un *Socitrel* maksātnespēja. Šī argumentācija ir arī *Companhia Previdente* pakārtoti izvirzītā ceturtā pamata priekšmets.

103 Ar Vispārējās tiesas kancelejai 2014 gada 11. novembrī nosūtīto vēstuli prasītājas ir atsaukušas šo pamatu. Šī pamata atsaukšana tika ierakstīta 2014. gada 17. novembrī notikušās tiesas sēdes protokolā.

104 Turklāt *Socitrel* un *Companhia Previdente*, otro reizi pielāgojot savus pamatus un prasījumus, ir izvirzījušas papildu pamatu, kas saistībā ar *Socitrel* attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, kā arī pamatojuma neesamību, un saistībā ar *Companhia Previdente* – uz vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, ciktāl attieksme pret *Socitrel* un *Companhia Previdente* neesot bijusi tāda pati kā pret *Arcelor* un *SLM*, kurām ir ticis piešķirts naudas soda apmēra samazinājums, ko prasītājas nav saņēmušas.

105 Visbeidzot *Socitrel* un *Companhia Previdente* ir izvirzījušas otru papildu pamatu attiecībā uz pienācīgas rūpības, lojalitātes, labas ticības un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, ciktāl Komisija 2011. gadā ir no jauna grozījusi sākotnējo lēmumu.

1. *Par pirmo* Socitrel *izvirzīto pamatu attiecībā uz pamatojuma neesamību un tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu*

Principu atgādinājums

106 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 296. pantā prasītais pamatojums ir jāpielāgo attiecīgā tiesību akta raksturam un tajā skaidri un nepārprotami ir jānorāda iestādes, kas ir izdevusi tiesību aktu, argumentācija, lai ieinteresētās personas varētu uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu un lai kompetentā tiesa varētu veikt attiecīgu pārbaudi. Prasība norādīt pamatojumu ir izvērtējama, ievērojot

lietas apstākļus, it īpaši attiecīgā tiesību akta saturu, norādīto motīvu būtību un akta adresātu vai citu personu, uz kurām tas attiecas tieši un individuāli, interesi saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu izklāstīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums, vai akta pamatojumā ir izpildītas LESD 296. panta prasības, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai tā formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo jomu (spriedumi, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval un Brink's France*, C-367/95 P, Krājums, EU:C:1998:154, 63. punkts; 2003. gada 30. septembris, Vācija/Komisija, C301/96, Krājums, EU:C:2003:509, 87. punkts, un 2004. gada 22. jūnijs, Portugāle/Komisija, C42/01, Krājums, EU:C:2004:379, 66. punkts).

Par pirmā pamata pamatotību

107 Ir īsumā jāatgādina argumentācija, ko *Socitrel* ir norādījusi, lai pamatotu savu pamatu, un kas ir tikusi grozīta pēc pirmā lēmuma par grozījumiem pieņemšanas.

108 Prasības pieteikumā *Socitrel* būtībā norāda, ka sākotnējā lēmumā trūkstot daudzi apstākļi, lai varētu saprast veidu, kādā Komisija ir noteikusi naudas soda apmēru; tā uzskata, ka no tā izrietot pamatojuma neesamība, kas veido tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

109 Tātad *Socitrel* uzskata, ka sākotnējā lēmumā neesot norādīts nedz apgrozījums, nedz pārdevumu vērtība, kas ir tikusi ņemta vērā pamatsummas noteikšanai, nedz arī parametri, kuri ir tikuši ņemti vērā koeficienta par pārkāpuma smagumu noteikšanai 18 % apmērā un papildsummas noteikšanai.

110 Turklāt *Socitrel* norāda, ka tas, ka vairākas tai adresētā lēmuma rindkopas ir tikušas atzītas par konfidenciālām, tai esot liedzis izprast premisas, uz kurām Komisija ir balstījusies, lai noteiktu naudas soda apmēru.

111 Pēc pirmā lēmuma par grozījumiem pieņemšanas *Socitrel* ir pielāgojusi savu pirmo pamatu.

112 Pirmkārt, *Socitrel* būtībā norāda, ka Komisijas veiktais sākotnējā lēmuma grozījums pierādot tās pirmā pamata, kāds tas ir bijis izklāstīts prasības pieteikumā, pamatotību.

113 Otrkārt, *Socitrel* uzskata, ka ar pirmo lēmumu par grozījumiem neesot tikuši novērsti visbūtiskākie trūkumi, ko tā bija norādījusi prasības pieteikumā, tostarp saistībā ar Komisijas izmantoto koeficientu par pārkāpuma smagumu un saistībā ar papildsummu.

114 Turklāt tā norāda, ka pirmajā lēmumā par grozījumiem attiecībā uz *Socitrel* esot nošķirti divi pārkāpuma laikposmi (preambulas 5. apsvērums), saistībā ar katru no tiem norādot identisku pārdevumu apmēru, bet, kā tā uzskata, turpmāk neatspoguļojot šo atšķirību pirmajā lēmumā par grozījumiem un it īpaši tā preambulas 7. apsvērumā, kurā attiecībā pret to ir izvirzīts tikai viens pārkāpuma laikposms.

115 *Socitrel* piebilst, ka pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 8. apsvērumā Komisija atzīstot, ka ir pieļāvusi kļūdu papildsummas aprēķinā, bet tomēr nenorādot uzņēmumus, kurus ir skārusi šī kļūda. Šajā apsvērumā esot paredzēta atsauce uz šī lēmuma 5. apsvērumā norādīto tabulu, kurā *Socitrel* ir minēta ar apgrozījumu attiecībā uz vairākiem pārkāpuma laikposmiem. Tā pieņem, ka no šīs atsauces esot jāsecina, ka tai ir jābūt skartai ar kļūdu saistībā ar papildsummas aprēķinu, kas, šķiet, izraisa tai piemērotā naudas soda pamatsummas apmēra samazināšanu, jo šis apmērs samazinās no EUR 22 500 000 līdz EUR 20 000 000. Tas negroza tās veiktos pieņēmumus, kas, kā tā uzskata, pierāda pamatojuma neesamību.

116 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Par pārdevumu vērtības norādi

117 Vispirms ir jākonstatē, ka ar pirmo lēmumu par grozījumiem ir ticis novērsts noteikts sākotnējā lēmuma trūkumu skaits, tostarp trūkumi saistībā ar vērā ņemtās pārdevumu vērtības noteikšanu (pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 5. apsvērums).

118 Šajā ziņā *Socitrel* tās pirmā pamata atbalstam izteiktā argumentācija attiecībā uz šo sākotnējā lēmumā pielaisto trūkumu ir kļuvusi neiedarbīga.

Par pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 5. apsvērumā Komisijas nošķirtajiem diviem pārkāpuma laikposmiem

119 Turklāt, kā norāda *Socitrel*, pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 5. apsvērumā iekļautajā tabulā attiecībā uz pārdevumu vērtību, tostarp *Socitrel* pārdevumu vērtību, Komisija ir nošķirusi divus laikposmus.

120 Šajā tabulā ir precizēts, ka attiecībā uz laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1996. gada 8. janvārim apmērs, ko Komisija ir noteikusi, pamatojoties uz *Socitrel* 2009. gada 30. jūnijā sniegtajām atbildēm, ir EUR 12 016 516. Attiecībā uz laikposmu no 1996. gada 9. janvāra līdz 2002. gada 19. septembrim ir ticis noteikts identisks apmērs.

121 Sākotnējā lēmuma preambulas 932. apsvērumā ir precizēts, ka "attiecīgā ģeogrāfiskā platība laika gaitā ir mainījusies. No 1984. līdz 1995. gadam (Cīrihes kluba laikposms) tā ir attiekusies uz Vāciju, Franciju, Itāliju, Nīderlandi, Beļģiju, Luksemburgu, Spāniju un Austriju. Kopš 1992. gada (atbilstoši Spānijas kluba nolīgumiem) tā ir iekļāvusi arī Portugāli. No 1996. līdz 2002. gadam (Cīrihes kluba krīzes laikposms, brīdis, kad ir ticis sagatavots Eiropas kluba nolīgums attiecībā uz kvotām, Eiropas kluba laikposms un paplašināšanās laikposms) ģeogrāfiskā platība ir ietvērusi tās pašas valstis kā Cīrihes kluba laikā, ieskaitot Portugāli, kā arī Dāniju, Zviedriju, Somiju un Norvēģiju (skat. sākotnējā lēmuma no 9.1.1. līdz 9.1.5. punktam). Tas ir ticis ņemts vērā, aprēķinot pārdevumu vērtību, izņemot Portugālē pirms 1992. gada 15. decembra veikto pārdošanu un izņemot Dānijā, Zviedrijā, Somijā un Norvēģijā pirms 1996. gada 9. janvāra veikto pārdošanu.

122 No pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 5. apsvēruma izriet, ka saistībā ar vērā ņemamo pārdevumu vērtību Komisija ir nošķīrusi dažādus laikposmus (no 1984. gada 1. janvāra līdz 1985. gada 21. decembrim, no 1986. gada 1. janvāra līdz 1992. gada 14. decembrim, no 1992. gada 15. decembra līdz 1993. gada 31. decembrim, no 1994. gada 1. janvāra līdz 1996. gada 8. janvārim, no 1996. gada 9. janvāra līdz 2002. gada 19. septembrim) atkarībā no aizliegtās vienošanās ģeogrāfiskās teritorijas.

123 Pārkāpums, kurā Komisija vaino *Socitrel*, attiecas uz diviem no šiem laikposmiem (no 1994. gada 7. aprīļa (datums, kuru Komisija ir norādījusi kā *Socitrel* dalības pārkāpumā sākumu) līdz 1996. gada 8. janvārim un no 1996. gada 9. janvāra līdz 2002. gada 19. septembrim), ko Komisija tātad ir ņēmusi vērā.

124 Tomēr sākotnējā lēmuma preambulas 949. apsvērumā Komisija ir nolēmusi, ka, ņemot vērā *Socitrel* novēlotās zināšanas par aizliegtās vienošanās Eiropas mērogu, ir jāņem vērā tikai tās Spānijā un Portugālē veiktie pārdevumi.

125 Nepieciešamība ņemt vērā Dānijā, Zviedrijā, Somijā un Norvēģijā pēc 1996. gada 9. janvāra veiktos pārdevumus (apstrīdētā lēmuma preambulas 932. apsvērums) attiecībā uz aizliegtās vienošanās dalībniekiem, kurus skar šī ģeogrāfiskā teritorija, *Socitrel* situāciju tātad neietekmē. Tas izskaidro, ka pārdevumu vērtība, kas ir tikusi ņemta vērā pirmā lēmuma par grozījumiem preambulas 5. apsvērumā, attiecībā uz abiem Komisijas nošķirtajiem pārkāpuma laikposmiem ir identiska.

126 Turklāt Komisija ir atzinusi, ka, sākotnējā lēmumā divas reizes aprēķināda papildsummu, tā ir pieļāvusi kļūdu, jo tostarp saistībā ar *Socitrel* tā ir ņēmusi vērā dubultu pārkāpuma laikposmu.

127 Tomēr, pieņemot pirmo lēmumu par grozījumiem, tā ir koriģējusi šo kļūdu, kas ir bijis pamats *Socitrel* uzliekamā naudas soda pamatsummas samazinājumam, kurš pēc šīs korekcijas ir ticis samazināts no EUR 22 500 000 līdz EUR 20 000 000.

128 Turklāt ir jāpiebilst, ka prasības pieteikuma 8. pielikumā *Socitrel* ir iesniegusi Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta 2010. gada 13. augusta elektroniskā pasta vēstuli, kurā par lietu atbildīgais ierēdnis ir norādījis:

"Kā ir norādīts [Komisijas] 30. jūlija vēstulē, ir tikusi pieļauta aprēķina kļūda saistībā ar iestāšanās maksu ("entry fee"). Saistībā ar jūsu klientiem tas ir izraisījis to, ka 923. un 1057. apsvērumā iekļautajās tabulās minētā summa ir pārāk augsta. Lēmumā par grozījumiem tas tiks grozīts un summa EUR 22 500 000 tiks aizstāta ar summu EUR 20 000 000. Kā ir minēts iepriekš, ņemot vērā [10 %] maksimālo apmēru, tas neizraisa nedz jūsu klientiem uzliktā naudas soda apmēra izmaiņas, nedz lēmuma pamatojuma grozījumus."

129 Tiktāl ir jākonstatē, ka apstrīdēto lēmumu, kas ir grozīts ar pirmo lēmumu par grozījumiem, neskar pamatojuma neesamība.

Par likmi 18 % apmērā saistībā ar pārkāpuma smagumu

130 Saistībā ar pamatojuma neesamību attiecībā uz smagumu ir jāatgādina, ka šis jautājums ir izskatīts apstrīdētā lēmuma 19.1.3. punktā.

131 Runājot par *Socitrel*, ir jānorāda, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir uzskatījusi:

— pirmkārt, ka "visi uzņēmumi, izņemot *Fundia*, ir bijuši iesaistīti tirgus sadalē (kvotu noteikšanā), klientu sadalē un horizontālā cenu noteikšanā (skat. lēmuma 9. [punktu] un 2.–4. pielikumu)" un ka "šie nolīgumi ir uzskatāmi par vistraucējošākajiem konkurences ierobežojumiem, kas negatīvi ietekmē konkurences pamatfaktorus" (preambulas 939. apsvērums, 19.1.3.1. punkts attiecībā uz pārkāpuma raksturu);

— otrkārt, ka "uzņēmumu, attiecībā uz kuriem pārkāpums ir varējis tikt pierādīts, kopējā tirgus daļa tiek novērtēta aptuveni 80 % apmērā, kā izskaidrots preambulas 98. apsvērumā" (preambulas 946. apsvērums, 19.1.3.2. punkts attiecībā uz kopējo tirgus daļu);

— treškārt, ka pārkāpuma ģeogrāfiskā teritorija laika gaitā ir mainījusies (preambulas 932. apsvērums, skat. iepriekš 121. punktu);

— ceturtkārt, ka "tomēr attiecībā uz *Socitrel*, *Proderac*, *Fapricela* un *Fundia*, uzņēmumiem, kuri ir piedalījušies tikai Spānijas klubā (kas sedza tikai Spāniju un Portugāli), vai pēdējā uzņēmuma gadījumā saskaņošanā attiecībā uz *Addtek*, attiecībā uz kuriem vienotā un turpinātā pārkāpuma apzināšanās ir varējusi tikt konstatēta tikai ļoti vēlā pārkāpuma posmā (attiecīgi 2001. gada 17. maijā un 2001. gada 14. maijā, skat. 12.2.2.4. punktu), Komisija, nosakot pārdošanas vērtības daļu, ir ņēmusi vērā ierobežotāku ģeogrāfisko teritoriju" un ka "saistībā ar citiem Spānijas kluba dalībniekiem (*Emesa*/*Galycas*, *Tycsa*/*Trefilerías Quijano*), kuri vienlaicīgi ir piedalījušies dažādos aizliegtās vienošanās līmeņos un/vai attiecībā uz kuriem vienotā un turpinātā pārkāpums apzināšanās ir varējusi tikt konstatēta daudz agrākā posmā, situācija ir atšķirīga" (preambulas 949. apsvērums, 19.1.3.3. punkts attiecībā uz ģeogrāfisko teritoriju).

132 Komisija secina, ka, "ņemot vērā īpašus šī gadījuma apstākļus, ievērojot iepriekš apspriestos kritērijus saistībā ar pārkāpuma raksturu (skat. 19.1.3.1. punktu) un ģeogrāfisko teritoriju (skat. 19.1.3.3. punktu), vērā ņemamā pārdošanas vērtības daļa attiecībā uz *Fundia* ir 16 %, attiecībā uz *Socitrel*, *Fapricela* un *Proderac* – 18 % un attiecībā uz visiem pārējiem uzņēmumiem – 19 %." (preambulas 953. apsvērums).

133 Ir uzskatāms, ka šajā ziņā apstrīdēto lēmumu neskar pamatojuma neesamība un ka tas ļauj saprast Komisijas argumentāciju, neskarot jautājumu par tā pamatotu vai nepamatotu raksturu.

134 Līdz ar to *Socitrel* izvirzītais iebildums ir jānoraida.

Par likmi, kas ir piemērota preventīvā nolūkā paredzētās papildsummas noteikšanai

135 Saistībā ar papildsummu ir jāatgādina, ka saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 25. punktu "neatkarīgi no tā, cik ilgi uzņēmums piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, Komisija iekļauj pamatsummā summu, kas līdzvērtīga 15 % līdz 25 % no pārdošanas apjoma, [..] lai aizkavētu uzņēmumus pat noslēgt horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas ierobežošanu". Turklāt "Komisija var piemērot arī šādu papildu summu citu pārkāpumu gadījumā" un, "lai izlemtu, kādu pārdošanas apjoma daļu piemērot katram konkrētajam gadījumam, Komisija ņem vērā dažādus faktorus, jo īpaši tos, kas minēti 22. punktā", piemēram, "pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne".

136 Šajā lietā Komisija papildsummai piemērojamo likmi ir noteikusi 18 % apmērā un apstrīdētā lēmuma preambulas 953. apsvērumā ir atsaukusies uz tās saistībā ar pārkāpuma smaguma vērtējumu izteiktajiem apsvērumiem attiecībā uz pārkāpuma raksturu (apstrīdētā lēmuma 19.1.3.1. punkts) un ģeogrāfisko teritoriju (apstrīdētā lēmuma 19.1.3.3. punkts).

137 Tiesa savā 2013. gada 11. jūlija spriedumā *Ziegler*/Komisija (C-439/11 P, Krājums, EU:C:2013:513, 121.–124. punkts) šādu pamatojumu ir atzinusi par pietiekamu.

138 Līdz ar to *Socitrel* izvirzītais iebildums ir jānoraida.

Par *Socitrel* tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

139 *Socitrel* norāda, ka tās tiesības uz aizstāvību ir tikušas pārkāptas divu iemeslu dēļ.

140 Pirmkārt, tā norāda, ka no trūkumiem, kas bija atrodami sākotnējā lēmumā, kurus Komisija ir daļēji atzinusi pirmajā lēmumā par grozījumiem, izrietot, ka tās tiesības uz aizstāvību ir tikušas pārkāptas.

141 Šo argumentāciju nevar atbalstīt, jo ar 2010. gada 29. oktobra vēstuli Vispārējā tiesa ir aicinājusi *Socitrel* pielāgot savus pamatus un prasījumus pēc pirmā lēmumā par grozījumiem pieņemšanas, ko tā ir darījusi ar Vispārējās tiesas kancelejā 2010. gada 10. decembrī iesniegtu dokumentu.

142 Otrkārt, saistībā ar apgalvojumiem, atbilstoši kuriem Komisija esot aizklājusi apstrīdētā lēmuma daļas un tas esot traucējis *Socitrel* saprast, kā tā ir aprēķinājusi naudas sodu, ir jāatzīmē, ka visi *Socitrel* minētie apsvērumi (1142., 1144., 1149., 1157., 1159., 1160., 1165., 1171., 1172., 1175., 1178., 1179., 1181., 1185. un 1188. apsvērums) attiecas uz pieteikumu attiecībā uz citu uzņēmumu maksātspēju vērtējumu.

143 Šajā gadījumā Komisijai ir jānodrošina uzņēmumu tai nodoto datu konfidencialitāte, ja šie uzņēmumi to lūdz, it īpaši tad, ja runa ir par konfidenciāliem datiem saistībā ar uzņēmumu finanšu stāvokli.

144 Komisija turklāt ir pamatoti norādījusi, ka visi vērtējuma elementi saistībā ar *Socitrel*, it īpaši elementi attiecībā uz tās maksātspēju, tai ir tikuši paziņoti.

145 Tādējādi *Socitrel* argumentācija ir jānoraida un iebildums par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu tātad ir jānoraida pilnībā.

146 Attiecīgi pirmais pamats ir jānoraida kopumā.

2. *Par otro* Socitrel *izvirzīto pamatu par saprātīga termiņa pārkāpumu*

Principu atgādinājums

147 Pirmkārt, saprātīga termiņa ievērošana administratīvā procesa norisē konkurences politikas jomā ir vispārējs Savienības tiesību princips, kura ievērošanu nodrošina Savienības tiesas (skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, *Heineken Nederland* un *Heineken*/Komisija, C-452/11 P, EU:C:2012:829, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).

148 Saprātīga termiņa administratīvajā procesā princips ir apstiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punktā, saskaņā ar kuru "ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās" (spriedums, 2012. gada 5. jūnijs, *Imperial Chemical Industries*/Komisija, T-214/06, Krājums, EU:T:2012:275, 284. punkts).

149 Otrkārt, procesa ilguma saprātīgais raksturs ir jānovērtē atkarībā no katras konkrētas lietas apstākļiem, tostarp atkarībā no tās konteksta, lietas dalībnieku rīcības procesa gaitā, lietas nozīmīguma dažādiem ieinteresētiem uzņēmumiem un tās sarežģītības pakāpes (šajā ziņā skat. spriedumu, 1999. gada 20. aprīlis, *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94, Krājums, EU:T:1999:80, 126. punkts), kā arī attiecīgajā gadījumā no informācijas vai pamatojuma, ko Komisija var sniegt attiecībā uz administratīvajā procesā veiktajām izmeklēšanas darbībām.

150 Treškārt, Tiesa ir nospriedusi, ka administratīvajā procesā var tikt izšķirti divi secīgi posmi, no kuriem katrs atbilst noteiktai iekšējai loģikai. Pirmais posms, kas turpinās līdz paziņojumam par iebildumiem, sākas dienā, kad Komisija, izmantojot Savienības likumdevēja piešķirtās pilnvaras, veic pasākumus, ar kuriem tā norāda uz izdarīto pārkāpumu un kuri tai ļauj ieņemt nostāju par procesa virzienu. Savukārt otrais posms sākas no paziņojuma par iebildumiem un turpinās līdz galīgā lēmuma pieņemšanai. Šim posmam ir jāļauj Komisijai izteikt galīgo nostāju par konstatēto pārkāpumu (spriedums, 2006. gada 21. septembris, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* /Komisija, C-105/04 P, Krājums, EU:C:2006:592, 38. punkts).

151 Ceturtkārt, no judikatūras izriet, ka saprātīga termiņa pārkāpums var radīt divu veidu sekas.

152 No vienas puses, ja saprātīga termiņa pārkāpums ir ietekmējis procesa iznākumu, šāds pārkāpums var izraisīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 21. septembris, *Technische Unie*/Komisija, C-113/04 P, Krājums, EU:C:2006:593, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

153 Ir jāprecizē, ka, runājot par konkurences tiesību normu piemērošanu, saprātīga termiņa pārsniegšana var būt pamats atcelšanai tikai attiecībā uz lēmumu, ar ko konstatē pārkāpumus, un ar nosacījumu, ka ir pierādīts, ka šī principa pārkāpums ir apdraudējis attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību. Ārpus šī īpašā gadījuma pienākuma pieņemt lēmumu saprātīgā termiņā neievērošana neietekmē administratīvā procesa saskaņā ar Regulu Nr. 17 likumību (skat. spriedumu, 2003. gada 16. decembris, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija, T-5/00 un T-6/00, Krājums, EU:T:2003:342, 74. punkts un tajā minētā judikatūra, kas

apelācijas tiesvedībā attiecībā uz šo punktu ir apstiprināts ar spriedumu *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*/Komisija, minēts 150. punktā, EU:C:2006:592, 42. un 43. punkts).

154 Tomēr, tā kā tiesību uz aizstāvību, kas ir princips, kura fundamentālais raksturs ir ticis atkārtoti uzsvērts Tiesas judikatūrā (spriedums, 1983. gada 9. novembris, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin*/Komisija, 322/81, Krājums, EU:C:1983:313, 7. punkts), ievērošanai tādos procesos kā šajā lietā ir ļoti svarīga nozīme, ir jānovērš, ka izmeklēšanas stadijas pārmērīgā ilguma dēļ šīs tiesības tiek nelabojami aizskartas un ka šāds ilgums var radīt šķērsli pierādījumu iesniegšanai, lai atspēkotu tādu darbību esamību, par kurām var iestāties attiecīgo uzņēmumu atbildība. Šī iemesla dēļ iespējamā tiesību uz aizstāvību aizskāruma pārbaude ir jāveic ne tikai attiecībā uz stadiju, kurā šīs tiesības pilnā mērā rada savu ietekmi, proti, otro administratīvā procesa stadiju. Tiesību uz aizstāvību efektivitātes iespējamas vājināšanās avota vērtējumam ir jāattiecas uz visu šo procesu, ņemot vērā tā kopējo ilgumu (spriedums *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*/Komisija, minēts 150. punktā, EU:C:2006:592, 50. punkts).

155 No otras puses, ja saprātīga termiņa pārkāpums neietekmē procesa iznākumu, šāds pārkāpums var būt pamats tam, ka Vispārējā tiesa, izmantojot savu neierobežoto kompetenci, adekvāti atlīdzina par pārkāpumu, kas izriet no administratīvā procesa saprātīga termiņa pārsniegšanas, attiecīgajā gadījumā samazinot uzliktā naudas soda apmēru (šajā ziņā skat. spriedumu *Technische Unie*/Komisija, minēts 152. punktā, EU:C:2006:593, 202.–204. punkts, un spriedumu, 2011. gada 16. jūnijs, *Heineken Nederland* un *Heineken*/Komisija, T-240/07, Krājums, EU:T:2011:284, 429. un 434. punkts, kas apelācijas tiesvedībā ir apstiprināts ar spriedumu *Heineken Nederland* un *Heineken*/Komisija, minēts 147. punktā, EU:C:2012:829, 100. punkts).

Par otrā pamata pamatotību

156 *Socitrel* būtībā norāda, ka, sākotnējo lēmumu pieņemot tikai astoņus gadus pēc administratīvā procesa uzsākšanas, Komisija esot pārkāpusi saprātīgu termiņu, kas atbilstoši *Socitrel* viedoklim ir kaitējis tās tiesību uz aizstāvību ievērošanai, ievērojot tostarp ar to notikušo pārstrukturēšanu un grūtības, ar kurām tā esot saskārusies, apkopojot pretējos pierādījumus, jo laika gaitā vairāki tās personāla dalībnieki esot atstājuši uzņēmumu.

157 No iepriekš minētā izriet, ka, lai ilgstošs administratīvais process varētu būt apstrīdētā lēmuma atcelšanas vai naudas soda samazināšanas pamats, šī procesa ilgumam ir jābūt kvalificētam kā pārmērīgam.

158 Šajā lietā administratīvais process ir noticis četros secīgos posmos, no kuriem pirmais ir bijis pirms paziņojuma par iebildumiem un trīs nākamie – pēc šī paziņojuma.

159 Pirmais posms ir sācies 2002. gada 9. janvārī ar iepriekš 21. punktā minēto dokumentu nodošanu Komisijai, ko ir veicis *Bundeskartellamt*, un tas ir beidzies 2008. gada 30. septembrī ar paziņojuma par iebildumiem pieņemšanu.

160 Tad ir sācies otrais posms (skat. iepriekš 32.–37. punktu), kas ir beidzies ar sākotnējā lēmuma pieņemšanu 2010. gada 30. jūnijā.

161 Pēc pirmās sūdzību virknes iesniegšanas (atgādinātas iepriekš 10. punktā) Komisija 2010. gada 30. septembrī pieņēma pirmo lēmumu par grozījumiem (skat. iepriekš 4. punktu), lai labotu dažādas kļūdas, ko tā bija konstatējusi sākotnējā lēmumā, un ar to ir noslēdzies administratīvā procesa trešais posms.

162 Visbeidzot 2011. gada 4. aprīlī ir noslēdzies administratīvā procesa ceturtais posms, Komisijai pieņemot otro lēmumu par grozījumiem, ar kuru tā ir piekritusi piešķirt uzliktā naudas soda apmēra samazinājumu, pirmkārt, *ArcelorMittal*, *ArcelorMittal Verderio*, *ArcelorMittal Fontaine* un *ArcelorMittal Wire France* un, otrkārt, *SLM* un *Ori Martin* (skat. iepriekš 6. punktu).

163 Vispirms ir jānorāda, ka *Socitrel* izvirzītais pamats attiecas tikai uz diviem pirmajiem administratīvā procesa posmiem.

164 2014. gada 8. maijā procesa organizatorisko pasākumu, kas ir paredzēti 1991. gada 2. maija Reglamenta 64. pantā, ietvaros Vispārējā tiesa ir uzdevusi rakstveida jautājumu Komisijai, lai iegūtu detalizētu aprakstu par pasākumiem, ko tā ir veikusi pēc 2002. gada 19. un 20. septembrī notikušajām pārbaudēm līdz sākotnējā lēmuma pieņemšanai.

165 Komisija šo lūgumu izpildīja ar 2014. gada 6. jūnijā Vispārējās tiesas kancelejā iesniegto dokumentu.

166 2014. gada 16. jūnijā Vispārējās tiesas kanceleja nosūtīja Komisijas atbildes kopiju *Socitrel*.

167 Komisija savā atbildē detalizēti un pārliecinoši izklāsta tās visā administratīvajā procesā īstenotos uzdevumus un iemeslus, kādēļ process ir ildzis no 2002. līdz 2010. gadam.

168 Administratīvā procesa ilgumu šajā lietā izskaidro vairāki faktori.

169 Šajā ziņā ir jāņem vērā aizliegtās vienošanās ilgums (vairāk nekā 18 gadi), tās īpaši plašais ģeogrāfiskais mērogs (aizliegtā vienošanās ir attiekusies uz vairākumu dalībvalstu), aizliegtās vienošanās organizēšana ģeogrāfiskajā aspektā un laikā (dažādie 41.–53. punktā aprakstītie klubi), dažādos klubos notikušo sanāksmju skaits (vairāk nekā 500), attiecīgo uzņēmumu skaits (17), pieteikumu iecietības programmas piemērošanai skaits (skat. iepriekš 22. un 27. un nākamos punktus) un izmeklēšanas gaitā sniegto vai iegūto dokumentu dažādās valodās, kas Komisijai ir bijis jāizskata, īpaši lielais skaits, vairāki papildu informācijas pieprasījumi, ko Komisijai ir bijis jānosūta dažādām attiecīgajām sabiedrībām līdzās izpratnes par aizliegto vienošanos attīstībai (skat. iepriekš 24. un nākamos punktus un 36. un nākamos punktus), paziņojuma par iebildumiem adresātu skaits (vairāk nekā 40), procesa valodu skaits (8), kā arī dažādi lūgumi attiecībā uz maksātspēju (14).

170 Ņemot vērā Komisijas sniegto informāciju, kas parāda lietas īpašo sarežģītību, Vispārējā tiesa uzskata, ka, neraugoties uz divu pirmo procesa posmu īpašo ilgumu, tas nav jākvalificē kā pārmērīgs. Tādējādi Komisija nav neievērojusi saprātīgo termiņu.

171 Ar *Socitrel* norādītajiem argumentiem, ar kuriem tiek apgalvots, ka tās tiesības uz aizstāvību esot tikušas pārkāptas tādēļ, ka laikposmā no 2002. līdz 2008. gadam grupa *Companhia Previdente* esot tikusi būtiski grozīta pārstrukturēšanas saistībā ar vairāku jaunu sabiedrību iegūšanu rezultātā, kuras iznākumā šī grupa iekļauj 27 vienības 21 vienības vietā, un ka, sākot no brīža, kad tā 2008. gada septembrī ir saņēmusi paziņojumu par iebildumiem, fakti, kuros tā tiek vainota, laika ziņā esot bijuši tik attālināti, ka neviena no tieši iesaistītajām personām vairs nav bijusi klāt vai nav spējusi par tiem atcerēties, šo secinājumu nevar apstrīdēt.

172 Šie argumenti ir pārāk nenoteikti, lai ar tiem varētu noteikt konkrēto ietekmi uz *Socitrel* tiesībām uz aizstāvību. Šajā ziņā ir jānorāda, kā tas ir ticis izklāstīts Komisijas atbildē uz procesa organizatoriskajiem pasākumiem, ka pirmo Komisijas informācijas pieprasījumu *Socitrel* ir saņēmusi 2004. gada 11. februārī un ka šajā pieprasījumā ir bijis skaidri norādīts izmeklēšanas priekšmets un joma gan materiālajā, gan arī laika ziņā. Sākot no šī datuma, *Socitrel* tātad ir varējusi apkopot un nodot Komisijas izskatīšanā visus pierādījumus, ko tā uzskatīja par atbilstošiem, lai atbildētu Komisijai. Tādējādi tā nevar atsaukties uz tās pašas nolaidību saistībā ar iespējamu pierādījumu apkopošanu un saglabāšanu savas aizstāvības vajadzībām. Līdzīgi, tā kā nav nekādas argumentācijas, kas ļautu saprast, kādā mērā pusotra gada termiņš no 2002. gada septembra līdz 2004. gada februārim, kurā Komisija ir

iepazinusies ar dokumentiem, kas ir tikuši iegūti pārbaudes laikā vai nodoti saistībā ar pieteikumiem iecietības programmas piemērošanai, ir varējis radīt kaitējumu *Socitrel* savu tiesību uz aizstāvību īstenošanai, Vispārējai tiesai nav jāuzskata, ka šis termiņš tai šajā lietā ir varējis radīt kaitējumu.

173 Līdz ar to otrais pamats ir jānoraida.

3. *Par trešo* Socitrel *izvirzīto pamatu attiecībā uz Komisijas pienākuma ievērot pienācīgu rūpību, tiesību uz aizstāvību, kā arī lojalitātes, labas ticības un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu*

Principu atgādinājums

174 Vispirms ir jāatgādina, ka tiesiskās paļāvības aizsardzības princips ir viens no Savienības pamatprincipiem. Saskaņā ar judikatūru tiesības atsaukties uz šo principu ir pakārtotas trīs nosacījumu izpildei. Pirmkārt, administrācijai ieinteresētajai personai ir jābūt sniegušai precīzu, beznosacījumu un saskaņotu apliecinājumu no kompetentiem un uzticamiem avotiem. Otrkārt, šim apliecinājumam ir jābūt tādam, kas var radīt tiesisku paļāvību personai, kurai tās ir adresētas. Treškārt, sniegtajam apliecinājumam ir jāatbilst piemērojamajām tiesību normām (skat. spriedumu, 2011. gada 9. septembris, *Deltafina*/Komisija, T-12/06, Krājums, EU:T:2011:441, 190. punkts un tajā minētā judikatūra).

175 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru rūpības pienākums nozīmē Komisijas pienākumu rūpīgi un objektīvi izvērtēt visus attiecīgajā lietā būtiskos apstākļus (skat. spriedumus, 1991. gada 21. novembris, *Technische Universität München*, C-269/90, Krājums, EU:C:1991:438, 14. punkts, un 2013. gada 16. septembris, *ATC* u.c./Komisija, T-333/10, Krājums, EU:T:2013:451, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).

176 Turklāt ir ticis vairākkārt nospriests, ka tas, ka iestāde koriģē kļūdas un nepilnības, kuras ir tikušas pieļautas lēmumā, ir likumīgi un atbilst rūpīgas administratīvās pārvaldes interesēm (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 14. decembris, Vācija/Komisija, T-314/04 un T-414/04, EU:T:2006:399, 45. punkts, un rīkojumu, 2007. gada 22. novembris, *Investire Partecipazioni*/Komisija, T-418/05, EU:T:2007:354, 40. punkts).

Par trešā pamata pamatotību

177 *Socitrel* būtībā norāda, ka, lai gan sākotnējais lēmums ir ticis pieņemts, Komisija to esot informējusi, ka šis lēmums tiks grozīts. Tātad *Socitrel* esot bijusi spiesta celt prasību, nezināma lēmuma, ar ko tai ir ticis uzlikts naudas sods, patieso saturu. Šādi Komisija esot pārkāpusi savu rūpības pienākumu, ko apstiprina, ja tas ir nepieciešams, fakts, ka Komisija turpmāk ir otro reizi grozījusi savu lēmumu, nepaziņojot šo otro lēmumu par grozījumiem *Socitrel*, un arī ar to esot pārkāpusi tās tiesības uz aizstāvību.

178 Tomēr šo argumentāciju nevar atbalstīt.

179 Komisija nav varējusi likt pastāvēt tiesību sistēmā lēmumam, attiecībā uz kuru tā ir zinājusi, ka to skar kļūdas un nepilnības, un šajā ziņā fakts, ka iestāde koriģē kļūdas un nepilnības, kuras ir tikušas pieļautas sākotnējā lēmumā, ir likumīgi un atbilst rūpīgas administratīvās pārvaldes interesēm (skat. iepriekš 176. punktā atgādināto judikatūru).

180 Tādējādi Komisijai nevar pārmest, ka ar pirmo lēmumu par grozījumiem tā ir koriģējusi tās sākotnējā lēmumā konstatētās kļūdas un nepilnības.

181 Ir jāuzsver, ka Komisija zināmā mērā tāpat ir uzlabojusi apstrīdētā lēmuma pamatojumu.

182 Protams, pirmo lēmumu par grozījumiem Komisija ir pieņēmusi pēc dažādu prasību, tostarp prasītāju prasību, celšanas, kuras būtībā ir vērstas pret sākotnējo lēmumu. Tomēr Vispārējā tiesa ir aicinājusi *Socitrel*, tāpat kā citus uzņēmumus, kuri ir cēluši prasību, pēc šī lēmuma pieņemšanas attiecīgajā gadījumā pielāgot savus pamatus un prasījumus.

183 Ir jākonstatē, ka ar Vispārējās tiesas kancelejā 2010. gada 10. decembrī iesniegto dokumentu *Socitrel* ir pielāgojusi savus pamatus saistībā ar pirmo lēmumu par grozījumiem.

184 Turklāt *Socitrel*, lai gan tā nav bijusi otrā lēmuma par grozījumiem adresāte, pēc Vispārējās tiesas iniciatīvas ir saņēmusi tā kopiju un šī tiesa ir aicinājusi *Socitrel* attiecīgajā gadījumā pielāgot savus pamatus un prasījumus, ko tā saistībā ar saviem pamatiem ir darījusi ar Vispārējās tiesas kancelejā 2011. gada 2. augustā iesniegto dokumentu.

185 Tātad tā nevar apgalvot, ka saistībā ar šo lēmumu par grozījumiem pieņemšanu Komisija būtu pārkāpusi tās tiesības uz aizstāvību.

186 *Socitrel* tāpat norāda, ka Komisija esot pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, kā arī lojalitātes un labticības principus, tomēr atsauces uz šiem diviem pēdējiem minētajiem principiem iemesli tās prasības pieteikumā nav skaidri minēti.

187 Ciktāl *Socitrel* ar šo argumentāciju vēlas norādīt, ka, veicot sākotnējā lēmuma korekciju, Komisija esot liegusi pozitīvu iznākumu tās prasībai par sākotnējo lēmumu, ir jākonstatē, ka labas pārvaldības interesēs Komisijai pirms Vispārējās tiesas nolēmuma pieņemšanas ir bijušas tiesības koriģēt sākotnējo lēmumu, kurā ir tikušas pieļautas kļūdas un nepilnības.

188 Līdz ar to administrācija, ja tā būtu paturējusi spēkā lēmumu, kurā ir bijušas pieļautas kļūdas un nepilnības, līdz tā iespējamai atcelšanai no Vispārējās tiesas puses, tā nebūtu varējusi sniegt *Socitrel* nekādu precīzu, beznosacījumu un saskaņotu apliecinājumu no kompetentiem un uzticamiem avotiem.

189 Tāpat Komisijai nevar pārmest nekādu nelojālu un ļaunticīgu rīcību tikai tā iemesla dēļ, ka tā ir grozījusi lēmumu, kurā, kā atzīst pati Komisija, ir tikušas pieļautas dažādas kļūdas un nepilnības.

190 Līdz ar to trešais pamats ir jānoraida kopumā.

4. *Par ceturto* Socitrel *izvirzīto pamatu un trim pirmajiem* Companhia Previdente *izvirzītajiem pamatiem par attiecībā uz LESD 101. panta 1. punkta, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta, samērīguma un personiskās atbildības, kā arī nevainīguma prezumpcijas principu pārkāpumu, kā arī pamatojuma neesamību un Komisijas savas agrākās lēmumpieņemšanas prakses neievērošanu, jo esot ticis pārsniegts naudas soda, kas ir varējis tikt uzlikts* Socitrel*, maksimālais apmērs*

Par ceturtā Socitrel *izvirzītā ceturtā pamata pirmo daļu un pirmo un otro* Companhia Previdente *izvirzīto pamatu attiecībā uz to, ka Komisija esot kļūdaini uzlikusi* Companhia Previdente *solidāro atbildību un tādējādi 10 % no apgrozījuma maksimālais apmērs esot ticis kļūdaini aprēķināts, ņemot vērā* Companhia Previdente *apgrozījumu, nevis* Socitrel *apgrozījumu*

Lietas apstākļu atgādinājums

191 *Companhia Previdente* ir sabiedrība, kas pārvalda dalību dažādās sabiedrībās.

192 Laikposmā no 1994. gada līdz 1998. gadam tai piederēja tiešā dalība 21,2 % apmērā *Socitrel* kapitālā un 70 % dalība *Preside SGPS* kapitālā, kurai piederēja 70,6 % *Socitrel* kapitālā.

193 Laikposmā no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim *Companhia Previdente* paaugstināja savu dalību sabiedrībā *Preside SGPS* līdz 100 % no tās kapitāla.

194 Nav strīda par to, ka šajā laikposmā *Companhia Previdente* tātad piederēja dalība *Socitrel* kapitālā no 91,8 % līdz 93,7 % apmērā.

195 Turklāt pēc pārkāpuma pārtraukšanas datuma *Companhia Previdente* iegādājās dažādas sabiedrības, tostarp *Emesa*, *Galycas* un *ITC*, no kurām visām trim Komisija arī uzlika sodu par to dalību aizliegtās vienošanās darbībās.

Apstrīdētā lēmuma atgādinājums

196 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 765.–768. apsvērumu:

"(765) Laikposmā no 1994. gada līdz 1998. gada beigām [*Companhia Previdente*] ir tieši piederējis 21,2 % no *Socitrel* un 70 % – no *Preside SGPS*, kurai savukārt tajā pašā laikposmā ir piederējuši 70,6 % no *Socitrel*. Laikposmā no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada beigām *Companhia Previdente* ir piederējuši 100 % no *Preside SGPS*, un ar *Preside SGPS* starpniecību tā tieši vai netieši ir kontrolējusi no 91,8 % līdz 93,7 % no *Socitrel* kapitāla. Kā izskaidrots 32. apsvērumā, laikposmā no 1994. gada sākuma līdz vismaz 2002. gada beigām starp *Socitrel* un *Companhia Previdente* ir pastāvējušas daudzas personīgas un stabilas saiknes.

(766) *Companhia Previdente* norāda, ka tā neesot jāatzīst par kopīgi un solidāri atbildīgu ar *Socitrel*, jo tai neesot bijusi izšķiroša ietekme uz *Socitrel* rīcību. Pirmkārt, tā apstiprina, ka Komisija neesot norādījusi konkrētus faktus, kas ļautu izdarīt secinājumu par izšķirošu ietekmi, ko *Companhia Previdente* īstenotu attiecībā uz *Socitrel*. Turklāt tā norāda, ka līdz 1999. gadam, kad *Socitrel* ir kļuvusi par tās meitasuzņēmumu ar dalību gandrīz 100 % apmērā, izšķirošas ietekmes prezumpcija nevarot tikt piemērota. Abi uzņēmumi esot bijuši uzskatāmi par nodalītām vienībām ar atšķirīgu darbību, un *Socitrel* savā komerciālajā rīcībā esot bijusi patstāvīga. To parādot fakts, ka pēc *Socitrel* iegādes pēdējās minētās administratīvā vadība neesot tikuši nomainīta un esot palikusi pilnībā neatkarīga. Līdzīgi *Companhia Previdente* esot aprobežojusies ar savu sabiedrības tiesību īstenošanu un pienākumu izpildi, tādu kā *Socitrel* gada pārskata apstiprināšana un lēmuma pieņemšana par politiku dividenžu jomā un kapitāla struktūru. Visbeidzot *Companhia Previdente* norāda, ka tās valdes locekļi esot piedalījušies *Socitrel* valdē, īstenojot funkciju, kas nav bijusi izpildfunkcija, un ka saskaņā ar Portugāles sabiedrību tiesībām šī dalība *Socitrel* valdē esot bijusi personīga rakstura dalība, nevis mātesuzņēmuma pārstāvība.

(767) Tā kā Komisija uzskata, ka izšķirošas ietekmes īstenošanas prezumpcija ir piemērojama attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada beigām, kurā *Companhia Previdente* ir kontrolējusi no 91,8 % līdz 93,7 % no *Socitrel* kapitāla, *Companhia Previdente* izteiktos argumentus, ņemot vērā no 1994. gada sākuma līdz vismaz 2002. gada beigām starp abiem uzņēmumiem pastāvošās daudzās personīgās un stabilās saiknes, kā ir aprakstīts šī lēmuma 32. apsvērumā, katrā ziņā nevar atbalstīt. Komisija it īpaši norāda, ka *P. B.*, *L. F.* un *A. S.* ir bijuši ne vien abu uzņēmumu valdes locekļi, bet ka tie ir arī regulārā un turpinātā veidā apmeklējuši aizliegtās vienošanās sanāksmes *Socitrel* vārdā. Tātad Komisija uzskata, ka *Companhia Previdente* ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Socitrel* rīcību visā šīs pēdējās minētās dalības aizliegtās vienošanās darbībās laikposmā (skat. 694. apsvērumu).

(768) Tādējādi [*Socitrel*] un [*Companhia Previdente*] ir šī lēmuma adresātes. [*Socitrel*] ir uzskatāma par atbildīgu par savu tiešo dalību aizliegtās vienošanās darbībās laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz 2002. gada 19. septembrim. [*Companhia Previdente*] ir uzskatāma par kopīgi un solidāri atbildīgu ar [*Socitrel*] attiecībā uz to pašu laikposmu."

Principu atgādinājums

197 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar jēdzienu "uzņēmums" tiek apzīmēta jebkura vienība, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šādas vienības juridiskā statusa un tās kapitāla nodrošinājuma veida. Par šo jautājumu Tiesa ir precizējusi, pirmkārt, ka jēdziens "uzņēmums" šajā kontekstā ir saprotams kā tāds, ar ko apzīmē ekonomisko vienību, pat ja no juridiskā skatpunkta šo ekonomisko vienību veido vairākas fiziskas un juridiskas personas, un, otrkārt, ka, ja šāda ekonomiskā vienība pārkāpj konkurences tiesības, tai atbilstoši personiskās atbildības principam ir jāatbild par šādu pārkāpumu (skat. spriedumu, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, Krājums, EU:C:2011:620, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

198 No pastāvīgās judikatūras tāpat izriet, ka par meitasuzņēmuma rīcību mātesuzņēmumu var vainot tostarp tad, ja, lai gan šis meitasuzņēmums ir atsevišķa juridiskā persona, tas savu rīcību tirgū nenosaka patstāvīgi, bet gan būtībā piemēro mātesuzņēmuma dotus norādījumus, it īpaši ievērojot ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas saista šīs abas juridiskās vienības (skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

199 Šādā situācijā, tā kā mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmums ir vienas ekonomiskās vienības daļas un tātad veido vienu uzņēmumu LESD 101. panta izpratnē, Komisijai ir tiesības adresēt mātesuzņēmumam lēmumu, ar kuru tiek uzlikts naudas sods, un turklāt netiek prasīts pierādīt pēdējā minētā personisku dalību pārkāpumā (skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 55. punkts un tajā minētā judikatūra). Komisijas tiesības adresēt mātesuzņēmumam lēmumu, ar kuru nosaka naudas sodu, ne obligāti izriet no tā, ka mātesuzņēmums būtu pamudinājis savu meitasuzņēmumu izdarīt pārkāpumu, ne vēl jo mazāk no mātesuzņēmuma dalības minētajā pārkāpumā, bet gan no apstākļa, ka tās veido vienu uzņēmumu LESD 101. panta izpratnē (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 88. punkts).

200 Ir jāprecizē, ka saskaņā ar šo judikatūru Komisija nevar pamatoties tikai uz konstatējumu, ka kāds uzņēmums ir varējis īstenot šādu izšķirošu ietekmi uz kādu citu uzņēmumu bez pienākuma pārbaudīt, vai šī ietekme ir faktiski īstenota. Tieši pretēji, no šīs judikatūras izriet, ka Komisijai principā ir jāpierāda šāda izšķiroša ietekme, pamatojoties uz visiem faktiskajiem apstākļiem, tostarp it īpaši iespējamām viena no uzņēmumiem vadības pilnvarām attiecībā pret otru (šajā ziņā skat. spriedumus, 2003. gada 2. oktobris, *Aristrain*/Komisija, C-196/99 P, Krājums, EU:C:2003:529, 95.–99. punkts; 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, Krājums, EU:C:2005:408, 118.–122. punkts, un 2002. gada 20. marts, *HFB* u.c./Komisija, T-9/99, Krājums, EU:T:2002:70, 527. punkts).

201 Tomēr Tiesa ir precizējusi, ka īpašajā gadījumā, kad mātesuzņēmumam pieder visas tās meitasuzņēmuma, kas ir izdarījis Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu, kapitāldaļas, pirmkārt, šis mātesuzņēmums var īstenot izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma rīcību un, otrkārt, pastāv atspēkojama prezumpcija, ka minētais mātesuzņēmums faktiski īsteno šādu ietekmi (turpmāk tekstā – "izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpcija") (skat. spriedumu *Elf Aquitaine* /Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

202 Šādos apstākļos pietiek, ka Komisija pierāda, ka viss meitasuzņēmuma kapitāls pieder tās mātesuzņēmumam, lai pieņemtu, ka pēdējais minētais faktiski īsteno izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma komercdarbības politiku. Līdz ar to Komisija būs tiesīga uzskatīt mātesuzņēmumu par solidāri atbildīgu par tā meitasuzņēmumam uzliktā naudas soda samaksu, ja vien šis mātesuzņēmums, kuram ir jāatspēko šī prezumpcija, nesniedz pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu, ka tā meitasuzņēmums rīkojas tirgū patstāvīgi (skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

203 Ir jāprecizē, ka, lai gan Tiesa papildus meitasuzņēmuma kapitāla piederībai pilnā apmērā ir minējusi citus apstākļus, tādus kā mātesuzņēmuma īstenotas ietekmes uz tā meitasuzņēmuma komercdarbības politiku neapstrīdēšana un abu sabiedrību kopējā pārstāvība administratīvajā procesā (spriedums, 2000. gada 16. novembris, *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, C-286/98 P, Krājums, EU:C:2000:630, 28. un 29. punkts), tomēr Tiesa šos apstākļus nav minējusi tādēļ, lai prezumpcijas īstenošanai izvirzītu nosacījumu par papildu netiešu pierādījumu sniegšanu par to, ka mātesuzņēmums faktiski ir īstenojis savu ietekmi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel* u.c./Komisija, C-97/08 P, Krājums, EU:C:2009:536, 60.–62. punkts un tajos minētā judikatūra). Citiem vārdiem sakot, Komisijai, lai konkrētā gadījumā atsauktos uz izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju, papildus pierādījumiem par šīs prezumpcijas piemērojamību un iedarbību nav jāiesniedz vēl citi netieši pierādījumi (šajā ziņā skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

204 Tomēr mātesuzņēmums, kuram gandrīz pilnībā pieder tā meitasuzņēmuma kapitāls, saistībā ar tā pilnvarām īstenot noteicošu ietekmi pār sava meitasuzņēmuma rīcību, ņemot vērā ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas to saista ar minēto meitasuzņēmumu, principā ir vienīgā īpašnieka situācijai analogā situācijā. Tādējādi Komisijai ir tiesības šādā situācijā piemērot tādu pašu pierādīšanas pienākuma regulējumu, proti, izmantot prezumpciju, ka minētais mātesuzņēmums faktiski izmanto savas iespējas īstenot izšķirošu ietekmi uz sava meitasuzņēmuma rīcību. Tomēr nav izslēgts, ka noteiktos gadījumos mazākuma akcionāriem attiecībā uz meitasuzņēmumu var būt tiesības, kas ļauj apstrīdēt minēto analoģiju (spriedums, 2009. gada 30. septembris, *Arkema*/Komisija, T-168/05, EU:T:2009:367, 53. punkts, kas apelācijas tiesvedībā ir apstiprināts ar spriedumu, 2011. gada 29. septembris, *Arkema*/Komisija, C-520/09 P, Krājums, EU:C:2011:619).

205 Izšķirošās ietekmes faktiskas izmantošanas prezumpcijas mērķis ir panākt līdzsvaru starp, no vienas puses, mērķa sodīt konkurences tiesību normām, it īpaši LESD 101. pantam, pretēju rīcību un novērst tās atkārtošanos būtisko raksturu un, no otras puses, tādu noteiktu vispārējo Savienības tiesību principu kā tostarp nevainīguma prezumpcijas, soda individualizēšanas, tiesiskās noteiktības principu, kā arī tiesību uz aizstāvību aizsardzības principa, ieskaitot pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, prasībām. Tostarp šī iemesla dēļ tā ir atspēkojama (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 59. punkts).

206 Turklāt ir jāatgādina, pirmkārt, ka šī prezumpcija balstās uz konstatējumu, saskaņā ar kuru, ja vien nepastāv izņēmuma apstākļi, sabiedrība, kurai pilnībā pieder meitasuzņēmums, ņemot vērā tikai šo dalību kapitālā, jau var īstenot izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma rīcību un, otrkārt, ka šīs ietekmes faktiskas neīstenošanas [pierādījums] parasti vislietderīgāk var tikt meklēts tādu vienību darbības jomā, attiecībā uz kurām šī prezumpcija ir spēkā (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 60. punkts).

207 Šajos apstākļos, ja ieinteresētajai personai, lai atspēkotu minēto prezumpciju, pietiktu vienīgi izteikt nepamatotus apgalvojumus, šai prezumpcijai lielā mērā tiktu atņemta tās lietderīgā iedarbība (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 61. punkts).

208 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienīgi ar apstākli, ka mātesuzņēmums ir holdings, nepietiek, lai izslēgtu, ka tas ir īstenojis izšķirošu ietekmi uz savu meitasuzņēmumu. Sabiedrību grupas kontekstā holdings, kurš arī koordinē finanšu investīcijas grupas ietvaros, ir sabiedrība ar mērķi apvienot dalību dažādu sabiedrību kapitālā un uzdevumu nodrošināt šo sabiedrību vienotu vadību, tostarp ar savas budžeta kontroles palīdzību (šajā ziņā skat. spriedumus, 2008. gada 8. oktobris, *Schunk un Schunk Kohlenstoff-Technik*/Komisija, T-69/04, Krājums, EU:T:2008:415, 63. punkts; 2011. gada 13. jūlijs, *Shell Petroleum* u.c./Komisija, T-38/07, Krājums, EU:T:2011:355, 70. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2012. gada 29. jūnijs, *E.ON Ruhrgas un E.ON*/Komisija, T-360/09, Krājums, EU:T:2012:332, 283. punkts).

209 Lai noteiktu, vai meitasuzņēmums savu rīcību tirgū nosaka patstāvīgi, ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi, kas attiecas uz ekonomiskām, organizatoriskām un juridiskām saiknēm, kuras vieno šo meitasuzņēmumu un mātesuzņēmumu, un kas katrā gadījumā var atšķirties un tātad nevar tikt izsmeļoši uzskaitīti (spriedums *Akzo Nobel* u.c./Komisija, minēts 203. punktā, EU:C:2009:536, 74. punkts).

210 Šis vērtējums nav jāaprobežo vienīgi ar faktiem, kas attiecas uz meitasuzņēmuma komercdarbības politiku šaurā nozīmē, tādu kā izplatīšanas stratēģija vai cenas. It īpaši vienīgi ar pierādījumu, ka meitasuzņēmums vada šos konkrētos komercdarbības politikas aspektus, šajā ziņā nesaņemot norādījumus, nevar atspēkot prezumpciju attiecībā uz izšķirošas ietekmes īstenošanu (skat. spriedumu, 2011. gada 16. jūnijs, *FMC*/Komisija, T-197/06, Krājums, EU:T:2011:282, 105. punkts un tajā minētā judikatūra). No tā izriet, ka meitasuzņēmuma patstāvīgumu nevar pierādīt, vienīgi apliecinot, ka tas patstāvīgi pārvalda savas politikas, kas attiecas uz pārkāpumā iesaistīto preču tirdzniecību, specifiskus aspektus (spriedums *FMC*/Komisija, minēts iepriekš, EU:T:2011:282, 106. punkts).

211 Līdzīgi, ņemot vērā, ka meitasuzņēmuma patstāvība netiek vērtēta, ņemot vērā vienīgi ar uzņēmuma darbības vadību saistītos aspektus, apstāklis, ka meitasuzņēmums nekad attiecīgajā tirgū nav īstenojis īpašu informācijas politiku attiecībā uz mātesuzņēmumu, nav pietiekams, lai pierādītu tās patstāvību (spriedums *FMC*/Komisija, minēts 120. punktā, EU:T:2011:282, 145. punkts).

212 Turklāt fakts, ka no lietas materiāliem neizriet, ka mātesuzņēmums būtu devis norādījumus savam meitasuzņēmumam, nevar pierādīt, ka šādi norādījumi nav tikuši doti (skat. spriedumu *Arkema* /Komisija, minēts 204. punktā, EU:T:2011:251, 118. punkts un tajā minētā judikatūra).

213 Tāpat ir jāatgādina, ka Savienības tiesa uzskata, ka mātesuzņēmuma pārstāvība meitasuzņēmuma vadības orgānos ir faktiskās kontroles pār tās komercdarbības politiku pastāvēšanas nozīmīgs pierādījums (spriedums, 2012. gada 27. septembris, *Total*/Komisija, T-344/06, EU:T:2012:479, 73. punkts; šajā ziņā skat. arī spriedumus, 2007. gada 26. aprīlis, *Bolloré* u.c./Komisija, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 un T-136/02, Krājums, EU:T:2007:115, 137. punkts, un *FMC*/Komisija, minēts 210. punktā, EU:T:2011:282, 150. punkts).

214 Visbeidzot, mātesuzņēmumu var uzskatīt par atbildīgu par meitasuzņēmuma izdarītu pārkāpumu pat tad, ja grupas ietvaros pastāv liels sabiedrību, kas reāli veic pamatdarbību, skaits (spriedumi, *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, minēts 149. punktā, EU:T:1999:80, 989. punkts, un 2012. gada 27. septembris, *Shell Petroleum* u.c./Komisija, T-343/06, Krājums, EU:T:2012:478, 52. punkts).

Par *Socitrel* izvirzītā ceturtā pamata pirmās daļas un *Companhia Previdente* izvirzītā pirmā un otrā pamata pamatotību

215 Ir jāatgādina, ka *Socitrel* atbildība ir tikusi noteikta attiecībā uz laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 2002. gada 19. septembrim un ka *Companhia Previdente* solidārā atbildība ir tikusi noteikta attiecībā uz šo pašu pārkāpuma laikposmu.

216 Tomēr ir jānošķir, pirmkārt, laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim, attiecībā uz kuru Komisija būtībā ir uzskatījusi, ka tās rīcībā ir apstākļi, kas pierāda *Companhia Previdente* izšķirošas ietekmes uz *Socitrel* esamību, un, otrkārt, laikposmu no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim, attiecībā uz kuru tā ir uzskatījusi, ka, ņemot vērā *Companhia Previdente* dalības tās meitasuzņēmuma *Socitrel* kapitālā apjomu, var tikt piemērota izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpcija.

217 Prasītājas būtībā norāda, pirmkārt, ka *Companhia Previdente* nevarot tikt atzīta par atbildīgu, jo pārkāpumu ir izdarījusi tikai *Socitrel*, un ka neviens apstāklis nepierādot, ka mātesuzņēmums būtu piedalījies vai pat vienkārši zinājis par pārkāpumu; otrkārt, ka Komisija nevarot piemērot izšķirošas

ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju, jo *Companhia Previdente* nekad nav piederējusi 100 % dalība sava meitasuzņēmuma kapitālā; treškārt, ka tās katrā ziņā norādot apstākļus, kas atspēko šo prezumpciju, un visbeidzot, ceturtkārt, ka attiecībā uz laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim Komisija vienīgi atsaucoties uz "daudzām personīgām un stabilām saiknēm", kas pastāv starp *Companhia Previdente* un *Socitrel*, un to, ka daži abām sabiedrībām kopīgi administratori ir zinājuši par aizliegto vienošanos, tomēr neievērojot argumentus, ko tās ir norādījušas, lai pierādītu meitasuzņēmuma izšķirošas ietekmes uz tās meitasuzņēmumu neesamību.

218 Tomēr nevienu no šiem argumentiem nevar atbalstīt.

219 Tiek secīgi izskatīti [šādi apstākļi:] *Companhia Previdente* atbildība par tās meitasuzņēmuma pārkāpjošu rīcību, pierādījumi, kas pierāda, ka laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim *Companhia Previdente* ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Socitrel*, jautājums, vai Komisija ir varējusi atsaukties uz izšķirošas ietekmes faktiskas izmantošanas prezumpciju laikposmā no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim, un visbeidzot dažādi argumenti, ko prasītājas ir izteikušas, lai pierādītu šādas ietekmes īstenošanas neesamību laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim un atspēkotu šādas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju vēlākā laikposmā.

– Par *Companhia Previdente* atbildību par tās meitasuzņēmuma pārkāpjošu rīcību

220 Saistībā ar apgalvoto *Companhia Previdente* atbildības par pārkāpjošo rīcību, par kuru esot vainojama vienīgi *Socitrel*, neesamību ir jāatgādina, ka saskaņā ar iepriekš 199. punkta atgādināto Tiesas pastāvīgo judikatūru nav nepieciešams pierādīt mātesuzņēmuma personīgu iesaistīšanos pārkāpumā, lai varētu adresēt tai lēmumu, ar kuru tai ir uzlikts naudas sods par minētā pārkāpuma izdarīšanu.

221 Prasītāju argumentāciju, ar kuru tiek norādīts, ka pārkāpumā nevarot vainot *Companhia Previdente*, jo tā pati neesot pārkāpuma izdarītāja, tādējādi nevar atbalstīt, un tātad šis iebildums ir jānoraida.

– Par laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim un pierādījumiem, kas pierāda *Companhia Previdente* izšķirošas ietekmes īstenošanu attiecībā uz *Socitrel*

222 Ir jāatgādina, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija, ņēmusi vērā mātesuzņēmuma dalību sava meitasuzņēmuma kapitālā, ir atsaukusies uz "daudzām personīgajām un stabilajām saiknēm", kas pastāv starp *Companhia Previdente* un *Socitrel*, un to, ka daži abām sabiedrībām kopīgi administratori ir zinājuši par aizliegto vienošanos. Tā ir secinājusi, ka *Companhia Previdente* ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Socitrel*.

223 Ir jāizvērtē katra no šiem apstākļiem pamatotība.

224 Attiecībā uz *Companhia Previdente* dalības *Socitrel* kapitālā apmēru, pirmkārt, ir jānorāda, ka Komisija ir argumentējusi, ka Portugāles sabiedrību tiesībās akcionāram, kuram akciju sabiedrībā pieder vairāk nekā divas trešdaļas balsstiesību, kā tas ir *Companhia Previdente* gadījumā, kurai ir bijusi tiešā dalība 21,2 % apmērā *Socitrel* kapitālā un 70 % dalība *Preside SGPS* kapitālā, kurai ir piederējuši 70,6 % no *Socitrel* kapitāla, principā ir pilnīga kontrole pār šo sabiedrību, jo šis akcionārs var apstiprināt visus apsvērumus, tostarp tos, kas attiecas uz pārvaldes orgānu iecelšanu neatkarīgi no struktūras. Otrkārt, tā ir precizējusi, ka no šādas situācijas var izvairīties tikai tad, ja noteiktos sabiedrības līguma noteikumos vai noteiktos akcionāru nolīgumos iekļautos noteikumos ir paredzēts citādi, lai paredzētu mazākuma akcionāru iespēju īstenot bloķēšanu zināmu stratēģisko lēmumu gadījumos. Taču tā uzskata, ka *Socitrel* nedz ir pierādījusi, nedz pat apgalvojusi kādu šāda veida noteikumu pastāvēšanu.

225 Atbildot uz šajā ziņā tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem, prasītājas šos apstākļus nav apstrīdējušas.

226 Tādējādi ir jākonstatē, ka attiecīgajā laikposmā *Companhia Previdente* ir bijusi īpaši būtiska dalība tās meitasuzņēmuma kapitālā, kas tai ir ļāvusi īstenot kontroli pār visām šajā meitasuzņēmumā notiekošajām diskusijām.

227 Saistībā ar kopīgajiem administratoriem ir jāņem vērā *Socitrel* nosūtītais dokuments Komisijai 2006. gada 29. jūnijā (administratīvās lietas 19662.–19664. lpp.), no kura izriet, ka *Socitrel* un *Companhia Previdente* ir bijuši divi kopīgi administratori 1995. gadā (*A. C.* un *P. B.*), 1996. gadā (*L. D.* un *P. B.*) un 1997. gadā (*L. D.* un *P. B.*), kā arī trīs kopīgi administratori 1998. gadā (*A. S.*, *L. D.* un *L. F.*).

228 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar iepriekš 213. punktā minēto judikatūru mātesuzņēmuma pārstāvība sava meitasuzņēmuma vadības orgānos ir faktiskās kontroles pār tās komercdarbības politiku pastāvēšanas nozīmīgs pierādījums.

229 Tāpat ir jāuzsver, ka *P. B.* ir piedalījies aizliegtās vienošanās sanāksmēs laikposmā no 1993. gada 26. augusta līdz 1998. gada 14. maijam. Savukārt, *L. F.* ir piedalījies aizliegtās vienošanās sanāksmēs laikposmā no 1998. gada 8. septembra līdz 2002. gada 30. jūlijam. Visbeidzot *A. S.*, kurš laikposmā no 1998. gada 18. septembra līdz 2002. gada beigām ir bijis abu sabiedrību vadītājs, ir piedalījies aizliegtās vienošanās sanāksmēs laikposmā no 1998. gada 10. decembra līdz 2001. gada 22. maijam. Prasītāja šos faktus nav apstrīdējusi.

230 Tātad šie mātesuzņēmuma valdes locekļi ir bijuši pienācīgi informēti par tās meitasuzņēmuma pārkāpjošo rīcību, jo viņi paši tajā ir piedalījušies.

– Par laikposmu no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim un mātesuzņēmuma izšķirošas ietekmes uz savu meitasuzņēmumu faktiskas īstenošanas prezumpciju

231 Tiesas sēdē prasītājas ir atzinušas, ka, ņemot vērā iepriekš 204. punktā atgādināto Tiesas judikatūru, kas ir tikusi izstrādāta pēc to prasības pret sākotnējo lēmumu celšanas, Komisijai ir bijušas tiesības atsaukties uz *Companhia Previdente* izšķirošas ietekmes uz *Socitrel* īstenošanas prezumpciju, lai gan mātesuzņēmuma dalība sava meitasuzņēmuma kapitālā ir bijusi mazāka par 100 %.

232 Tās ir norādījušas, ka, lai gan tās atsaucot savu par šo jautājumu izteikto argumentāciju, tās tomēr šo argumentāciju uzturot, lai atspēkotu minēto prezumpciju.

– Par apstākļiem, ko prasītājas ir norādījušas, lai pierādītu izšķirošas ietekmes neesamību laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim un atspēkotu izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim

233 Prasītājas būtībā uzskata, ka, neraugoties, pirmkārt, uz *Companhia Previdente* dalības savā meitasuzņēmuma kapitālā nozīmīgumu un kopīgo administratoru esamību pirmajā laikposmā un, otrkārt, *Companhia Previdente* dalības savā meitasuzņēmuma kapitālā vēl nozīmīgāko raksturu otrajā laikposmā, kas pamato izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpcijas piemērošanu, pastāvot vairāki apstākļi, kas apstiprina *Companhia Previdente* izšķirošas ietekmes uz *Socitrel* īstenošanas neesamību.

234 Vispirms jau no paša sākuma ir jānoraida prasītāju izvirzītais pirmais iebildums attiecībā uz to, ka prezumpcija, kas ir balstīta tikai uz vienkāršu meitasuzņēmuma kapitāla turējumu, mātesuzņēmumam, kurš vēlas atspēkot šo prezumpciju, esot *probatio diabolica*, kas šajā ziņā ir personīgās atbildības principa un nevainīguma prezumpcijas pārkāpums.

235 Ir jāatgādina, ka Tiesa ir nospriedusi, ka izšķirošās ietekmes faktiskas izmantošanas prezumpcijas mērķis ir panākt līdzsvaru starp, no vienas puses, mērķa sodīt konkurences tiesību normām, it īpaši LESD 101. pantam, pretēju rīcību un novērst tās atkārtošanos būtisko raksturu un, no otras puses, tādu noteiktu vispārējo Savienības tiesību principu kā tostarp nevainīguma prezumpcijas, soda individualizēšanas, tiesiskās noteiktības principu, kā arī tiesību uz aizstāvību aizsardzības principa, ieskaitot pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, prasībām. Tostarp šī iemesla dēļ tā ir atspēkojama (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 59. punkts).

236 Turklāt no judikatūras izriet, ka prezumpcija, pat ja tā ir grūti atspēkojama, ir pieņemamās robežās gadījumā, ja tā ir samērīga ar sasniedzamo leģitīmo mērķi, ja pastāv iespēja iesniegt pierādījumus par pretējo un ja ir nodrošinātas tiesības uz aizstāvību (skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).

237 Šim nolūkam ir jāiesniedz pierādījumi, kas ir pietiekami, lai pierādītu, ka meitasuzņēmums rīkojas tirgū patstāvīgi (skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 61. punkts). Tomēr prasītāja nevar atspēkot minēto prezumpciju, norādīdama tikai nepamatotus apgalvojumus (spriedums *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 61. punkts).

238 Lai noteiktu, vai meitasuzņēmums savu rīcību tirgū nosaka patstāvīgi, ir jāņem vērā visi atbilstošie fakti, kas attiecas uz ekonomiskām, organizatoriskām un juridiskām saiknēm, kuras vieno šo meitasuzņēmumu un mātesuzņēmumu (spriedums *Akzo Nobel* u.c./Komisija, minēts 203. punktā, EU:C:2009:536, 74. punkts).

239 Ne ar vienu no prasītāju norādītajiem argumentiem netiek apstrīdēta Komisijas tēze, ka laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim *Companhia Previdente* ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Socitrel* vai ka, ņemot vērā tās dalības *Socitrel* kapitālā nozīmīgumu, šīs izšķirošās ietekmes faktiska īstenošana laikposmā no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim ir varējusi tikt pieņemta.

240 Pirmkārt, ar to, ka *Companhia Previdente* ir holdings, kurš pat reāli neveic pamatdarbību, nepietiek, lai noraidītu izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju (šajā ziņā skat. spriedumus *Schunk* un *Schunk Kohlenstoff-Technik*/Komisija, minēts 208. punktā, EU:T:2008:415, 63. punkts; *Shell Petroleum* u.c./Komisija, minēts 208. punktā, EU:T:2011:355, 70. punkts un tajā minētā judikatūra, un *E.ON Ruhrgas un E.ON*/Komisija, minēts 208. punktā, EU:T:2012:332, 283. punkts), un tas nenozīmē nekādu pierādīšanas pienākuma apgriešanu, kā to kļūdaini norāda *Socitrel*.

241 Šajā ziņā vienīgi ar to, ka mātesuzņēmums, ņemot vērā tā sabiedrības raksturu un statūtos noteikto mērķi, būtu aprobežojies tikai ar savas dalības pārvaldīšanu, nepietiek, lai apstrīdētu Komisijas tēzi (šajā ziņā skat. spriedumus *Schunk* un *Schunk Kohlenstoff-Technik*/Komisija, minēts 208. punktā, EU:T:2008:415, 70. punkts, un *FMC*/Komisija, minēts 210. punktā, EU:T:2011:282, 130. punkts).

242 Tāpat ir jāsecina, ka faktam, ka *Companhia Previdente* un *Socitrel* ir sabiedrības, kuras ir atsevišķas juridiskās personas ar atšķirīgu akcionāru sastāvu un atšķirīgām juridiskajām adresēm, nav nozīmes, jo tās katrā ziņā veido vienu un to pašu uzņēmumu (šajā ziņā skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

243 Prasītāju argumentācijai, ka saskaņā ar Portugāles tiesībām *Companhia Previdente* administratori, kad tie ir darbojušies meitasuzņēmuma valdē, pašu *Companhia Previdente* neesot pārstāvējuši, nav nekādas nozīmes. Ir jāatgādina, ka sabiedrība nevar balstīties uz valsts tiesisko regulējumu, lai izvairītos no Savienības tiesību normām, jo Savienības tiesībās izmantojamie juridiskie jēdzieni principā ir jāinterpretē un jāpiemēro vienveidīgi visā Savienībā (spriedumi, 1972. gada 1. februāris, *Hagen*, 49/71, Krājums, EU:C:1972:6, 6. punkts, un 2012. gada 27. septembris, *Heijmans*/Komisija, T-360/06, EU:T:2012:490, 70. punkts).

244 Otrkārt, lai mātesuzņēmumu sauktu pie atbildības par *Socitrel* pārkāpjošu rīcību, nav nepieciešams pierādījums, ka mātesuzņēmums būtu ietekmējis sava meitasuzņēmuma politiku noteiktā jomā, uz kuru attiecas pārkāpums (šajā ziņā skat. spriedumu *Shell Petroleum* u.c./Komisija, minēts 208. punktā, EU:T:2011:355, 70. punkts).

245 No tā izriet, ka ar faktu, ka mātesuzņēmums pats nav veicis darbību priekšspriegojuma tērauda jomā, tāpat nepietiek, lai atspēkotu izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju, kā rezultātā prasītāju šajā jautājumā izteiktā argumentācija ir jānoraida.

246 Treškārt, tam, ka *Companhia Previdente* ir bijusi dalība daudzās citās sabiedrībās, kuras darbojas citās nozarēs, nevis tajā, uz ko attiecas aizliegtā vienošanās, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nav nekādas nozīmes (šajā ziņā skat. spriedumu *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, minēts 149. punktā, EU:T:1999:80, 989. punkts, un *Shell Petroleum* u.c./Komisija, minēts 214. punktā, EU:T:2012:478, 52. punkts).

247 Ceturtkārt, *Socitrel* argumentācija, ka saistībā ar tās komerciālo stratēģiju tai esot bijusi pilnīga patstāvība, tāpat ir jānoraida.

248 No vienas puses, izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju nevar atspēkot, vienīgi pierādot, ka savu komercdarbības politiku šaurā nozīmē, tādu kā izplatīšanas vai cenu stratēģija, *Socitrel* ir īstenojusi, šajā ziņā nesaņemot *Companhia Previdente* norādījumus. Līdzīgi, tā kā *Socitrel* patstāvīgumu nevērtē, ņemot vērā vienīgi ar uzņēmuma darbības vadību saistītos aspektus, apstāklis, ka meitasuzņēmums nekad attiecīgajā tirgū nav īstenojis īpašu informācijas politiku attiecībā uz mātesuzņēmumu, nav pietiekams, lai pierādītu tā patstāvīgumu (šajā ziņā skat. spriedumu *FMC* /Komisija, minēts 210. punktā, EU:T:2011:282, 105. punkts un tajā minētā judikatūra).

249 No otras puses, *Socitrel* vienīgi norāda argumentāciju, kuras patiesumu tā tomēr nepierāda. Taču ar vienkāršiem apgalvojumiem nepietiek, lai varētu atspēkot izšķirošas ietekmes faktiskas īstenošanas prezumpciju (šajā ziņā skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, minēts 197. punktā, EU:C:2011:620, 61. punkts).

250 Piektkārt, patstāvība, kas *Socitrel* esot bijusi, ņemot vērā vēsturisko kontekstu, kurā *Companhia Previdente* ir iegādājusies šo sabiedrību, kas iepriekš ir bijusi valsts uzņēmums, nevar tikt secināta vienīgi no šī apstākļa, ne arī no tā, ka iepriekšējā izpildvadība ir turpinājusi īstenot uzņēmuma vadību pēc tā iegādes.

251 Šie argumenti tātad ir jānoraida.

252 Sestkārt, ir jāprecizē, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma atzīšanai par vainojamu LESD 101. panta pārkāpumā netiek prasīts, lai ar šo pārkāpumu saistītā uzņēmuma īpašnieki vai galvenie vadītāji būtu veikuši kādu darbību vai pat zinājuši par šo pārkāpumu, bet tiek prasīta darbība, ko ir veikusi persona, kurai ir pilnvaras rīkoties uzņēmuma vārdā (spriedums, 1983. gada 7. jūnijs, *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, no 100/80 līdz 103/80, Krājums, EU:C:1983:158, 97. punkts, un 2002. gada 20. marts, *Brugg Rohrsysteme*/Komisija, T-15/99, Krājums, EU:T:2002:71, 58. punkts).

253 Tādējādi tas, ka *Companhia Previdente* nebūtu zinājusi par sava meitasuzņēmuma pārkāpjošo rīcību, ja pieņem, ka tas ir pierādīts, *quod non*, katrā ziņā neietekmētu iespēju uzlikt tai solidāro atbildību par meitasuzņēmuma rīcību.

254 Izdarot secinājumu, ir jākonstatē, ka prasītājas nav pierādījušas, ka *Companhia Previdente* nebūtu īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Socitrel* un ka pēdējā minētā tirgū būtu rīkojusies pilnībā patstāvīgi.

255 Tātad Komisija ir pamatoti uzlikusi *Companhia Previdente* solidāro atbildību gan attiecībā uz laikposmu no 1994. gada 7. aprīļa līdz 1998. gada 29. decembrim, gan arī attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 30. decembra līdz 2002. gada 19. septembrim.

256 Tādējādi gan *Socitrel* izvirzītā ceturtā pamata pirmā daļa, gan arī *Companhia Previdente* izvirzītie divi pirmie pamati ir jānoraida.

Par Socitrel *izvirzītā ceturtā pamata otro un trešo daļu un* Companhia Previdente *izvirzītā trešā pamata pirmo un otro daļu, kas ir izvirzītas pakārtoti un turpmāk pakārtoti attiecībā uz, pirmkārt,* Emesa, Galycas *un* ITC *apgrozījuma kļūdainu ņemšanu vērā, aprēķinot 10 % maksimālo apmēru, un, otrkārt,* Companhia Previdente *apgrozījuma par 2009. gadu kļūdainu ņemšanu vērā*

Apstrīdētā lēmuma atgādinājums

257 Lai aprēķinātu Regulas Nr. 1/2003 23. pantā paredzēto maksimālo 10 % apmēru, Komisija, noraidījusi prasītāju apgalvojumus, ir ņēmusi vērā grupas, ko veido *Companhia Previdente* un visi tās meitasuzņēmumi, ieskaitot *Emesa*, *Galycas* un *ITC*, ko *Companhia Previdente* ir iegādājusies 2004. un 2005. gadā, apgrozījumu par 2009. gadu (apstrīdētā lēmuma preambulas 1059., 1061., 1062. un 1063.–1069. apsvērums).

Principu atgādinājums

258 Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka "attiecībā uz katru uzņēmumu un uzņēmumu apvienību, kas piedalās pārkāpumā, soda nauda [naudas sods] nepārsniedz 10 % no tās kopējā apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā".

259 Maksimālais 10 % no apgrozījuma apmērs šīs tiesību normas izpratnē ir jāaprēķina, pamatojoties uz visu sabiedrību, kas veido ekonomisko vienību, kura rīkojas kā uzņēmums LESD 101. panta izpratnē, kopējo apgrozījumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2013. gada 26. novembris, *Groupe Gascogne*/Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 56. punkts, un *HFB* u.c./Komisija, minēts 200. punktā,EU:T:2002:70, 528. punkts).

260 Šis maksimālais naudas soda apmērs ir paredzēts, lai novērstu, ka tiek uzlikti naudas sodi, kurus – kā to ir iespējams paredzēt – uzņēmumi nebūs spējīgi samaksāt, ņemot vērā to lielumu, kas – kaut arī aptuveni un neprecīzi – ir noteikts atkarībā no uzņēmumu kopējā apgrozījuma. Runa tātad ir par robežu, kas ir vienādi piemērojama visiem uzņēmumiem un kas ir noteikta atkarībā no katra uzņēmuma lieluma, lai novērstu pārmērīgu un nesamērīgu naudas sodu uzlikšanu (skat. spriedumu *Groupe Gascogne*/Komisija, minēts 259. punktā, EU:C:2013:770, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

261 Šis mērķis tomēr jāsaista ar nepieciešamību nodrošināt naudas soda preventīvo iedarbību, kas pamato attiecīgā uzņēmuma lieluma un ekonomiskās spējas, proti, pārkāpēja uzņēmuma kopējo resursu, ņemšanu vērā (skat. spriedumu *Groupe Gascogne*/Komisija, minēts 259. punktā, EU:C:2013:770, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

262 Šī attiecīgā uzņēmuma lieluma un kopējo resursu ņemšana vērā, lai nodrošinātu pietiekamu naudas soda preventīvo iedarbību, pamato vēlamo iedarbību uz minēto uzņēmumu, jo sodam nav jābūt niecīgam, ņemot vērā it īpaši minētā uzņēmuma finansiālo spēju (skat. spriedumu *Groupe Gascogne* /Komisija, minēts 259. punktā, EU:C:2013:770, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

263 Šādos apstākļos, kad runa ir par tāda uzņēmuma finanšu resursu novērtēšanu, kurš tiek vainots Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumā, ir attaisnoti ņemt vērā visu to sabiedrību apgrozījumu, attiecībā uz kurām attiecīgajam uzņēmumam ir iespēja īstenot izšķirošu ietekmi (spriedums *Groupe Gascogne*/Komisija, minēts 259. punktā, EU:C:2013:770, 51. punkts).

264 Turpretī, ja ekonomiskā vienība, kas veido uzņēmumu, laikposmā starp pārkāpuma pārtraukšanas brīdi un brīdi, kad ir pieņemts lēmums, ar kuru tiek uzlikts naudas sods, ir sadalījusies, katram lēmuma adresātam ir tiesības uz attiecīgā maksimālā apmēra individuālu piemērošanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 15. jūnijs, *Tokai Carbon* u.c./Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 un T-91/03, EU:T:2005:220, 390. punkts).

265 Turklāt saistībā ar "iepriekšējā uzņēmējdarbības gada" Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta izpratnē noteikšanu no judikatūras izriet, ka situācijās, kad nav nevienas norādes uz to, ka uzņēmums ir izbeidzis savu uzņēmējdarbību vai sagrozījis apgrozījuma summu, lai izvairītos no liela naudas soda uzlikšanas, ir uzskatāms, ka Komisijas pienākums ir noteikt maksimālo naudas soda apmēru attiecībā pret jaunāko apgrozījumu, kas atspoguļo pilnu uzņēmējdarbības gadu (spriedums, 2005. gada 29. novembris, *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija, T-33/02, Krājums, EU:T:2005:428, 49. punkts).

266 Vispārējā tiesa tāpat ir nospriedusi, ka Komisijai nav pilnvaru patvaļīgi piemērot 10 % maksimālo apmēru uzņēmējdarbības gadiem, kas ir agrāki par to uzņēmējdarbības gadu, kurš ir pirms lēmuma pieņemšanas datuma. Komisija var izmantot šādu agrāku uzņēmējdarbības gadu tikai izņēmuma gadījumos, kad, piemēram, uzņēmējdarbības gadā pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas attiecīgais uzņēmums nav guvis nekādu apgrozījumu. Turklāt tai pat tādā gadījumā nav lielas rīcības brīvības tā uzņēmējdarbības gada izvēlē, kas tiek izmantots, nosakot maksimālo naudas soda apmēru. Komisijai ir pienākums izmantot pēdējo pilno uzņēmējdarbības [saimniecisko] gadu, kas atspoguļo pilnu parastas uzņēmējdarbības veikšanas gadu (šajā ziņā skat. spriedumu *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija, minēts 265. punktā, EU:T:2005:428, 39.–42. un 74. punkts).

267 Tātad, lai gan no judikatūras izriet, ka, lai aprēķinātu Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzēto naudas soda maksimālo apmēru, Komisijai principā ir jāņem vērā apgrozījums, ko attiecīgais uzņēmums ir guvis pēdējā pilnajā darbības gadā pirms lēmuma, ar ko tiek uzlikts naudas sods, pieņemšanas datuma (šajā ziņā skat. spriedumu, 2007. gada 7. jūnijs, *Britannia Alloys & Chemicals* /Komisija, C-76/06 P, Krājums, EU:C:2007:326, 32. punkts), tomēr no regulējuma, kurā ir ietverta minētā tiesību norma, konteksta un sasniedzamajiem mērķiem izriet, ka, ja apgrozījums iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas neatspoguļo parastas uzņēmējdarbības pilnu gadu divpadsmit mēnešu laikposmā un tātad nesniedz nekādas lietderīgas ziņas par attiecīgā uzņēmuma faktisko ekonomisko stāvokli un tam uzliekamā naudas soda piemēroto apmēru, minēto apgrozījumu nevar ņemt vērā, lai noteiktu naudas soda maksimālo apmēru. Šajā pēdējā minētajā gadījumā, kas rodas tikai izņēmuma apstākļos, Komisijai, lai aprēķinātu naudas soda maksimālo apmēru, ir jāatsaucas uz pēdējo pilno uzņēmējdarbības gadu, kas atspoguļo pilnu parastas uzņēmējdarbības gadu (spriedums, 2012. gada 12. decembris, *1. garantovaná*/Komisija, T-392/09, EU:T:2012:674, 86. punkts, kas apelācijas tiesvedībā apstiprināts ar spriedumu, 2014. gada 15. maijs, *1. garantovaná*/Komisija, C-90/13 P, EU:C:2014:326).

268 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka judikatūrā iekļautā atsauce uz "pilnu parastas uzņēmējdarbības gadu" ir vērsta uz to, lai izslēgtu tāda uzņēmējdarbības gada ņemšanu vērā, kurā attiecīgais uzņēmums ir atradies savas darbības izbeigšanas procesā, lai gan visa uzņēmējdarbība vēl nav bijusi izbeigta, un, runājot vispārīgāk, tāda uzņēmējdarbības gada ņemšanu vērā, kurā attiecīgā uzņēmuma rīcība tirgū neatbilst tāda uzņēmuma rīcībai, kurš veic uzņēmējdarbību parastajā nozīmē. Turpretim vienīgi tas, ka noteikta uzņēmējdarbības gada gaitā gūtais apgrozījums vai peļņa ir būtiski zemāka vai augstāka par to, kas ir gūta iepriekšējos uzņēmējdarbības gados, nenozīmē, ka attiecīgais uzņēmējdarbības gads nebūtu pilns parastas uzņēmējdarbības gads (spriedums, 2012. gada 12. decembris, *Almamet*/Komisija, T-410/09, EU:T:2012:676, 253. punkts).

Vispārējās tiesas vērtējums

269 Prasītājas būtībā norāda, ka Komisija esot kļūdaini, pirmkārt, ņēmusi vērā *Emesa*, *Galycas* un *ITC* apgrozījumu, aprēķinot 10 % maksimālo apmēru, un, otrkārt, šajā ziņā ņēmusi vērā *Companhia Previdente* apgrozījumu par 2009. gadu.

270 Tomēr šo argumentāciju nevar atbalstīt.

271 Pirmkārt, saistībā ar uzņēmējdarbības gadu, kas ir jāņem vērā 10 % maksimālā apmērā piemērošanai, Komisijai saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu saistībā ar *Companhia Previdente* ir jāatsaucas uz kopējo apgrozījumu par 2009. gadu, neievērojot šī apgrozījuma iespējamas variācijas paaugstināšanās vai samazināšanās ziņā attiecībā pret pārkāpuma pārtraukšanas datumu, jo *Companhia Previdente* neatrodas izņēmuma situācijā, kas ļautu atkāpties no šī noteikuma Vispārējās tiesas un Tiesas judikatūras lietā *Britannia Alloys & Chemicals*/Komisija izpratnē (skat. iepriekš 266. punktu).

272 Tādējādi prasītāju argumentācija šajā jautājumā, tāpat kā tā, kas attiecas uz administratīvā procesa ilgumu, ir jānoraida.

273 Otrkārt, saskaņā ar iepriekš 263. punktā minēto judikatūru 10 % maksimālais apmērs Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta izpratnē Komisijai ir jāaprēķina, pamatojoties uz visu sabiedrību, kas veido ekonomisko vienību, kura darbojas kā uzņēmums, kopējo apgrozījumu.

274 Tātad tai šajā nolūkā ir bijis jāņem vērā *Emesa*, *Galycas* un *ITC*, kas 2009. gadā ir bijušas *Companhia Previdente* grupas daļa, apgrozījums un šī fakta dēļ prasītājām uzliktais naudas sods nav nesamērīgs.

275 Turklāt ir jākonstatē, kā uzsver Komisija, ka *Companhia Previdente* ir tikusi atzīta par solidāri atbildīgu tikai par *Socitrel*, kas pārkāpuma izdarīšanas brīdī ir bijusi *Companhia Previdente* meitasuzņēmums, rīcību, nevis par *Emesa*, *Galycas* un *ITC*, kas tajā laikā nebija piederīgas *Companhia Previdente*, uzlikto naudas sodu.

276 Tādējādi *Socitrel* izvirzītā ceturtā pamata otrā un trešā daļa un *Companhia Previdente* izvirzītā trešā pamata pirmā un otrā daļa ir jānoraida.

5. *Par piekto* Socitrel *izvirzīto pamatu attiecībā uz samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, piemērojot 2006. gada pamatnostādņu 13. un 22. punktu, kā arī pamatojuma neesamību*

Principu atgādinājums

277 Ir jāatgādina, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, nosakot naudas sodu apmēru, ir jāņem vērā pārkāpuma ilgums un visi apstākļi, kas pēc sava rakstura ietilpst pārkāpumu smaguma vērtējumā (skat. spriedumus, 2013. gada 11. jūlijs, *Gosselin Group*/Komisija, C-429/11 P, EU:C:2013:463, 88. punkts un tajā minētā judikatūra, un *Team Relocations* u.c./Komisija, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 98. punkts un tajā minētā judikatūra).

278 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības konkurences tiesību pārkāpumu smagums ir jānosaka, ņemot vērā lielu skaitu apstākļu, tādus kā tostarp lietas īpašie apstākļi, tās konteksts un naudas sodu preventīvā iedarbība, un nav izveidots saistošs vai izsmeļošs tādu kritēriju saraksts, kuri būtu obligāti jāņem vērā (skat. spriedumus *Gosselin Group*/Komisija, minēts 277. punktā, EU:C:2013:463, 89. punkts un tajā minētā judikatūra, un *Team Relocations* u.c./Komisija, minēts 277. punktā, EU:C:2013:464, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).

279 Starp elementiem, kas varētu tikt ņemti vērā, izvērtējot pārkāpumu smagumu, ir katra uzņēmuma rīcība, katra uzņēmuma loma aizliegtās vienošanās izveidē, labums, ko tie no tās ir varējuši gūt, to lielums un attiecīgo preču vērtība, kā arī risks, ko šāda veida pārkāpumi rada Savienības mērķiem (skat. spriedumus, 2009. gada 12. novembris, *Carbone-Lorraine*/Komisija, C-554/08 P, EU:C:2009:702, 43. punkts un tajā minētā judikatūra; *Gosselin Group*/Komisija, minēts 277. punktā, EU:C:2013:463, 90. punkts un tajā minētā judikatūra, un *Team Relocations* u.c./Komisija, minēts 277. punktā, EU:C:2013:464, 100. punkts un tajā minētā judikatūra).

280 No pastāvīgās judikatūras tāpat izriet, ka tam, ka uzņēmums nav piedalījies visās aizliegto vienošanos veidojošajās sastāvdaļās, vai tam, ka šim uzņēmumam ir bijusi nebūtiska loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies, nav nozīmes, lai pierādītu, ka tas ir izdarījis pārkāpumu. Tomēr, lai gan attiecīgajā gadījumā ierobežota konkrētā uzņēmuma dalība nevar būt tā personīgās atbildības par pārkāpumu kopumā apstrīdēšanas pamats, tā tomēr var ietekmēt tās apjoma un smaguma vērtējumu un tātad – soda apmēra noteikšanu (šajā ziņā skat. spriedumus, 1999. gada 8. jūlijs, Komisija/*Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Krājums, EU:C:1999:356, 90. punkts; 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, Krājums, EU:C:2004:6, 86. punkts; *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, minēts 200. punktā, EU:C:2005:408, 145. punkts).

281 Ir ticis nospriests, ka Komisijai, novērtējot salīdzinošo katra pārkāpuma izdarītāja dalības aizliegtas vienošanās ietvaros smagumu, ir jāņem vērā, ka atsevišķi pārkāpuma izdarītāji attiecīgā gadījumā netiek saukti pie atbildības sprieduma Komisija/*Anic Partecipazioni*, minēts 280. punktā (EU:C:1999:356, 87. punkts), izpratnē par visām šīs aizliegtās vienošanās daļām (spriedums, 2010. gada 19. maijs, *Chalkor*/Komisija, T-21/05, Krājums, EU:T:2010:205, 100. punkts).

282 Attiecībā uz samērīguma principu ir jāatgādina, ka tas noteic, ka Savienības iestāžu tiesību akti nedrīkst pārsniegt izvirzītā mērķa sasniegšanai atbilstošā un nepieciešamā robežas. Naudas sodu aprēķināšanas kontekstā pārkāpumu smagums ir jānosaka, ievērojot vairākus faktorus, un nevienam no šiem faktoriem nav piešķirams nesamērīgs nozīmīgums salīdzinājumā ar citiem novērtējuma faktoriem. Samērīguma princips šajā kontekstā paredz, ka Komisijai ir jānosaka naudas sods proporcionāli elementiem, kas ņemami vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, un ka tai šajā ziņā ir jāpiemēro šie elementi saskaņotā un objektīvi pamatotā veidā (skat. spriedumus, 2006. gada 27. septembris, *Jungbunzlauer*/Komisija, T-43/02, Krājums, EU:T:2006:270, 226.–228. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2010. gada 28. aprīlis, *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, T-456/05 un T-457/05, Krājums, EU:T:2010:168, 264. punkts un tajā minētā judikatūra).

283 Visbeidzot saskaņā ar Tiesas judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips prasa, lai salīdzināmas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (skat. spriedumu, 2007. gada 3. maijs, *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, Krājums, EU:C:2007:261, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

Par trešā pamata pamatotību

284 Vispirms *Socitrel* norāda, ka, tā kā tai ir ticis piemērots koeficients par pārkāpuma smagumu 18 % apmērā un preventīvā nolūkā noteiktā papildsumma, kas ir balstīta uz šo koeficientu, attieksme pret to esot bijusi praktiski identiska attieksmei pret *Emesa* un *Tycsa*, kurām ir ticis piemērots koeficients 19 % apmērā, lai gan tās izdarītais pārkāpums esot būtiski mazāk nozīmīgs nekā šo divu pārējo uzņēmumu izdarītais pārkāpums.

285 Turpmāk tā būtībā norāda, ka, nosakot koeficientu par pārkāpuma smagumu, Komisija neesot ņēmusi vērā faktoru virkni, kas attiecas uz *Socitrel*, tostarp faktu, ka tā ir mazs ģimenes rakstura uzņēmums, ka šī ir bijusi pirmā reizi, kad tā ir piedalījusies aizliegtās vienošanās darbībās, ka tās dalība ir bijusi tikai pakārtota un ka tai savu ierobežoto juridisko un ekonomisko zināšanu dēļ, kas izriet no tās nelielā izmēra, esot bijis grūtāk novērtēt savas rīcības sekas.

286 Visbeidzot tā uzskata, ka lēmumu skarot pamatojuma neesamība, jo tā neesot varējusi saprast iemeslus, kas ir bijuši noteicoši koeficienta par pārkāpuma smagumu un papildsummas noteikšanā.

287 Tomēr šo argumentāciju nevar atbalstīt.

288 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā (953. apsvērums), pamatodamās uz izdarītā pārkāpuma raksturu (939.–945. apsvērums), kombinēto tirgus daļu (946. apsvērums) un aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko teritoriju (947.–949. apsvērums), koeficienta par pārkāpuma smagumu noteikšanas vajadzībām ir izveidojusi trīs kategorijas:

— kategoriju 16 % apmērā, kas attiecas tikai uz *Fundia* un ko pamato tas, ka šis uzņēmums ir piedalījies vienīgi "saskaņošanā" attiecībā uz *Addtek* (939. apsvērums);

— kategoriju 18 % apmērā, kur šis koeficients ir ticis piemērots, pamatojoties uz diviem kritērijiem: dalību vienīgi Spānijas klubā un aizliegtās vienošanās Eiropas mēroga apzināšanos vēlā posmā; *Socitrel* ietilpst šajā kategorijā (949. apsvērums);

— kategoriju 19 % apmērā, kurā ir iekļauti visi pārējie uzņēmumi, kas ir piedalījušies aizliegtās vienošanās darbībās (953. apsvērums).

289 Ir jākonstatē, ka *Emesa* un *Tycsa* ir aktīvi piedalījušās Cīrihes klubā (pirmā – kopš 1992. gada un otrā – kopš 1993. gada) un Eiropas klubā, bet *Socitrel* nav piedalījusies nevienā no šiem klubiem.

290 Protams, starpība starp divu attiecīgo kategoriju, kurās ietilpst *Emesa* un *Tycsa*, no vienas puses, un *Socitrel*, no otras puses, ir neliela, bet ir jāatgādina, ka saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 21. punktu vērā ņemto pārdevumu vērtības proporcija var būt līdz 30 % un ka saskaņā ar šo pamatnostādņu 23. punktu horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, kas parasti ir slepenas, pēc sava rakstura pieder pie vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem un saskaņā ar konkurences politiku par tām jāpiemēro smags sods. Tāpēc, nosakot pārdošanas apjoma daļu par šādiem pārkāpumiem, tai parasti jāatrodas diapazona augšdaļā.

291 Šajā lietā ir jākonstatē, ka, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma 939. apsvērumā atgādināto pārkāpuma raksturu (tirgus sadale/kvotu noteikšana, klientu sadale un horizontāla cenu noteikšana), Komisijas attiecībā uz [uzņēmumu] kategoriju, kas ir izdarījuši pārkāpumu, piemērotais koeficients par pārkāpuma smagumu atrodas diapazona augšdaļas (no 15 līdz 30 %) apakšējā daļā, kā rezultātā starpība ar citu [uzņēmumu] kategoriju, kas ir izdarījuši pārkāpumu, ko tāpat raksturo horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, ir neliela.

292 Turklāt ir jākonstatē arī tas, ka atšķirība, ko Komisija ir noteikusi starp kategoriju, kurā ietilpst tostarp *Emesa* un *Tycsa*, no vienas puses, un kategoriju, kurā ietilpst *Socitrel*, *Fapricela* un *Proderac*, no otras puses, ir pamatota ar objektīviem elementiem.

293 Tādējādi *Socitrel*, pamatojoties vienīgi uz šo nelielo atšķirību starp abiem Komisijas izmantotajiem koeficientiem par pārkāpuma smagumu, nevar atsaukties uz vienlīdzīgas attieksmes neievērošanu.

294 Otrkārt, *Socitrel* norāda, ka tās dalība esot ierobežota ar Ibērijas pussalu.

295 Ir jākonstatē, ka Komisija ir pienācīgi ņēmusi vērā šo apstākli, saistībā ar pārdevumu vērtību izmantodama tikai *Socitrel* Ibērijas pussalā veikto pārdevumu vērtību (apstrīdētā lēmuma preambulas 949. apsvērums).

296 Treškārt, *Socitrel* norāda, ka neesot tikusi ņemta vērā tās nebūtiskā loma. Tāpat tā norāda, ka atšķirībā no citiem Ibērijas uzņēmumiem, tādiem kā *Tycsa* un *Emesa*, aizliegtās vienošanās ietvaros tā esot darbojusies tikai perifērijā un tai neesot bijusi virzītājas loma.

297 Ir jāatgādina, ka nebūtiska loma, kas uzņēmumam ir aizliegtās vienošanās ietvaros, ir atbildību mīkstinošs apstāklis, kas ir vērtējams atsevišķi no pārkāpuma objektīvā smaguma.

298 Tādējādi *Socitrel* šajā ziņā izteiktā argumentācija ir jānoraida un turklāt ir jānorāda uz *Socitrel* šajā ziņā sestā pamata ietvaros īpaši izteikto argumentāciju.

299 Ceturtkārt, saistībā ar *Socitrel* apgalvojumiem par to, ka tā esot maza sabiedrība, kas ir daļa no ģimenes grupas, ir jāatgādina, ka pārdevumu vērtība, ko Komisija apstrīdētajā lēmumā ir ņēmusi vērā, lai noteiktu naudas soda pamatsummu (skat. iepriekš 20. punktu), ir balstīta uz *Socitrel* 2001. gadā veiktajiem PT pārdevumiem.

300 Tādējādi *Socitrel* apmērs tirgū, ja pieņem, ka tas ir neliels, ir atspoguļots naudas soda apmērā, kas tai ir ticis uzlikts, ņemot vērā šo uz to attiecināmo pārdevumu vērtību.

301 Attiecībā uz *Socitrel* nelielā izmēra un tās piederības pie ģimenes rakstura grupas ietekmi uz tās juridiskajām un ekonomiskajām zināšanām, kas, kā norāda *Socitrel*, tai neesot ļāvis novērtēt pārkāpuma, kurā tā ir piedalījusies, precīzo mērogu, ir jāatgādina, ka *Socitrel* ir daļa no uzņēmuma, ko veido *Companhia Previdente*, kurš iekļauj 27 dažādās ekonomikas nozarēs darbojošos meitasuzņēmumus (skat. prasības pieteikuma 129. un 130. punktu).

302 Tādējādi runa ir par plaši diversificētu saimniecisku grupu, kuras konsolidētais pasaules apgrozījums 2009. gadā ir bijis EUR 125 904 527.

303 Šādas struktūras vadība, ko turklāt attiecībā uz *Socitrel* un *Companhia Previdente* laikposmā gan no 1994. līdz 1998. gadam, gan arī no 1998. līdz 2002. gadam ir veikuši kopīgi administratori (skat. *Socitrel* Komisijai 2006. gada 29. jūnijā nosūtīto dokumentu, kas ir iekļauts administratīvās lietas 19662.–19664. lpp.), kuri paši ir piedalījušies Spānijas kluba sanāksmēs, *Socitrel* apgalvojumus, ka neviena no šīm personām neesot zinājusi, ka dalība aizliegtās vienošanās darbībās ir prettiesiska un rada uzņēmuma sodīšanas ar būtisku naudas sodu risku, padara par nesaprātīgiem.

304 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka principā uzņēmumi paši uzņemas risku par varbūtēji kļūdainu savas tiesiskās situācijas vērtējumu, kas atbilst vispārzināmai atziņai, ka nezināšana neatbrīvo no soda (ģenerāladvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumi lietā *Schenker & Co.* u.c., C-681/11, Krājums, EU:C:2013:126, 57. punkts).

305 Turklāt ir jākonstatē, ka *Socitrel* argumentācija atbilst iebildumiem, ko tā un tās mātesuzņēmums ir norādījuši saistībā ar uzņēmuma, ko veido *Companhia Previdente* un dažādie tās meitasuzņēmumi, kopīgā apgrozījuma ņemšanu vērā 10 % maksimālā apmēra noteikšanai, un šī argumentācija ir jānoraida (skat. iepriekš 276. punktu).

306 Visbeidzot no visiem šiem apsvērumiem, kā arī pirmajam pamatam veltītās argumentācijas (skat. iepriekš 107. un nākamos punktus) izriet, ka apstrīdēto lēmumu neskar pamatojuma neesamība.

307 Attiecībā uz *Socitrel* apgalvojumiem par Komisijas agrāko lēmumpieņemšanas praksi ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijas lēmumpieņemšanas prakse nav uzskatāma par tiesisko ietvaru saistībā ar konkurences jomā uzliekamajiem naudas sodiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Heineken Nederland* un *Heineken*/Komisija, minēts 147. punktā, EU:C:2012:829, 108. punkts un tajā minētā judikatūra) un šis apgalvojums ir spēkā gan attiecībā uz individuālu naudas sodu apmēra noteikšanu, gan arī Komisijas veikto tās pašas pamatnostādņu interpretāciju (šajā ziņā skat. spriedumu *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, minēts 200. punktā, EU:C:2005:408, 227. un 230. punkts), runājot tātad par naudas sodu vispārējo apmēru vai to aprēķinam piemēroto metodoloģiju.

308 Turklāt ir jāatzīmē, ka *Socitrel* nenorāda nevienu argumentu, lai atbalstītu savus prasības pieteikuma 193. punktā pakārtoti izteiktos argumentus.

309 Tas pats ir piemērojams apgalvojumam, saskaņā ar kuru Komisija esot pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, kurš ir minēts pamata nosaukumā, turpmāk to neizvēršot.

310 Līdz ar to piektais pamats ir jānoraida kopumā.

6. *Par sesto* Socitrel *izvirzīto pamatu attiecībā uz samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, jo nebūtiska vai pasīva loma, kas esot bijusi prasītājai, neesot tikusi ņemta vērā kā atbildību mīkstinošs apstāklis*

Apstrīdētā lēmuma atgādinājums

311 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 985. un 986. apsvērumu:

"(985) *Socitrel* un *Companhia Previdente* norāda [..], ka *Socitrel* esot piedalījusies tikai Spānijas klubā, kura darbības ir bijušas mazāk nozīmīgas nekā citu klubu darbības, un ka *Socitrel* neesot bijusi Spānijas kluba dalībniece – dibinātāja. Tāpat tās norāda, ka, runājot par Portugāles tirgu, aizliegtās vienošanās darbības esot sākušas bez *Socitrel*, lai gan šis ir bijis tās pamattirgus. Turklāt *Socitrel* esot ražojusi tikai stieples, nevis dzīslas, kuras ir uzskatāmas par galveno aizliegtās vienošanās preci, un tās darbība esot skārusi tikai mazu Eiropas tirgus daļu. *SLM* un *ITC* tāpat norāda to, ka tās neesot piedalījušas aizliegtās vienošanās darbībās no paša sākuma.

(986) Vispirms, Komisija norāda, ka *Socitrel* ir regulāri piedalījusies Spānijas kluba sanāksmēs, sistemātiski piedaloties uz sniedzot ieguldījumu vairāk nekā četrdesmit laikposmā no 1994. gada 7. aprīļa līdz Komisijas pārbaužu datumam notikušajās sanāksmēs. Tā ir pilnībā piedalījusies nolīgumos attiecībā uz kvotām un klientu sadali, cenu noteikšanu un apmaiņu ar konfidenciālu komercinformāciju ar citiem Spānijas kluba dalībniekiem, kā ir aprakstīts 9.2.2. [punktā]. Tās loma tātad nevar tikt kvalificēta nedz kā "ārkārtīgi neliela" 2006. gada pamatnostādņu izpratnē, nedz arī kā pasīva vai sekotājas loma tostarp 1998. gada pamatnostādņu izpratnē. Fakts, ka *Socitrel*, piedalīdamās Spānijas klubā, nav regulāri piedalījusies Eiropas mēroga sanāksmēs, nav nozīmīgs, it īpaši ņemot vērā to, ka *Socitrel* ir veikusi pārdošanu tikai Spānijā un Portugālē, kas ir teritorija, uz ko attiecas Spānijas klubs, un tātad ir pilnībā piedalījusies aizliegtās vienošanās darbībās līmenī, kurš to ir interesējis visvairāk. Katrā ziņā nav nekādu pierādījumu, ka *Socitrel* nebūtu piemērojusi pārkāpuma nolīgumus, veicot konkurencei atbilstošu rīcību tirgū. Visbeidzot tas, ka *Socitrel* rīcība ir ietekmējusi tikai ierobežotu Eiropas tirgus daļu (būtībā Spāniju un Portugāli) un tā ir pārdevusi tikai stieples, un ka *Socitrel*, *SLM* un *ITC* aizliegtās vienošanās dalībnieces ir bijušas nevis no tās darbības sākuma, bet vienīgi dažus gadus vēlāk, jau ir ticis ņemts vērā, aprēķinot naudas soda pamatsummu (skat. 19.1. [punktu]), un tātad to nevar vēlreiz ņemt vērā, lai piešķirtu naudas soda samazinājumu."

Principu atgādinājums

312 2006. gada pamatnostādņu 29. punkta trešajā ievilkumā ir noteikts:

"Naudas soda pamatsummu var samazināt, ja Komisija konstatē vainu [atbildību] mīkstinošus apstākļus, proti:

— [..]

— ja attiecīgais uzņēmums sniedz pierādījumus, ka tā dalība pārkāpuma izdarīšanā ir ārkārtīgi neliela, un tādējādi pierāda, ka laikposmā, kad tas bija nelikumīgas vienošanās dalībnieks, tas faktiski šo vienošanos neīstenoja, bet veica konkurējošas darbības tirgū; pašu faktu, ka uzņēmums ir piedalījies pārkāpuma izdarīšanā īsāku laiku nekā citi uzņēmumi, neuzskata par vainu mīkstinošu apstākli, jo tas jau ņemts vērā, nosakot pamatsummu."

313 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gadījumā, ja pārkāpumu ir izdarījuši vairāki uzņēmumi, ir jāizvērtē katra no šiem uzņēmumiem dalības pārkāpumā relatīvais smagums (spriedumi, 1975. gada 16. decembris, *Suiker Unie* u.c./Komisija, no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73, Krājums, EU:C:1975:174, 623. punkts, un Komisija/*Anic Partecipazioni*, minēts 280. punktā, EU:C:1999:356, 150. punkts), lai noteiktu, vai attiecībā uz tiem pastāv atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi (spriedums, 2003. gada 9. jūlijs, spriedums, *Cheil Jedang*/Komisija, T-220/00, Krājums, EU:C:2006:193, 165. punkts).

314 Lai noteiktu, vai par labu uzņēmumam ir piemērojams atbildību mīkstinošs apstāklis saistībā ar pārkāpjošu nolīgumu faktisku nepiemērošanu, ir jāpārbauda, vai uzņēmums ir norādījis argumentus, kas pierāda, ka laikposmā, kurā tas ir piedalījies pārkāpjošos nolīgumos, tas faktiski šos nolīgumus nav īstenojis, veicot konkurencei atbilstošu rīcību tirgū, vai vismaz, ka tas skaidri un būtiski pārkāpis saistības, kas ir vērstas uz šīs aizliegtās vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka ir traucējis pašu tās funkcionēšanu (spriedums, 2006. gada 15. marts, *Daiichi Pharmaceutical*/Komisija, T-26/02, Krājums, EU:T:2006:75, 113. punkts).

315 Ja ir pierādīts, ka uzņēmums – pārkāpējs ir varējis ņemt vērā aizliegtās vienošanās slepenus nolīgumus, lai noteiktu savu rīcību tirgū, nepiedalīšanās vienā vai otrā no šiem nolīgumiem, ja pieņem, ka tā ir pierādīta, pati par sevi nav pietiekama, lai sniegtu judikatūrā prasīto pierādījumu, kurā ir noteikts, ka, lai par labu pārkāpējiem būtu piemērojams 2006. gada pamatnostādnēs minētais atbildību mīkstinošais apstāklis, tiem ir jāpierāda, ka tie ir veikuši konkurencei atbilstošu rīcību tirgū, vai vismaz, ka tie skaidri un būtiski pārkāpuši saistības, kas ir vērstas uz šīs aizliegtās vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka ir traucējuši pašu tās funkcionēšanu. Pierādījums par nepiedalīšanos tikai dažos aizliegtās vienošanās slepenos nolīgumos nevar izslēgt, ka citi nolīgumi ir varējuši kaitēt attiecīgajā tirgū pastāvošajai konkurencei (spriedums, 2013. gada 5. decembris, *Solvay Solexis*/Komisija, C-449/11 P, EU:C:2013:802, 81. punkts).

316 Turklāt ir jāatgādina, ka Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.), ir paredzēts, ka "vienīgi pasīva vērotāja vai sekotāja loma pārkāpumā" ir atbildību mīkstinošs apstāklis.

317 Tomēr 2006. gada pamatnostādņu 29. punktā minētajā atbildību mīkstinošu apstākļu sarakstā vairs nav iekļauta norāde uz šādu apstākli, ko varētu ņemt vērā kā vienu no atbildību mīkstinošajiem apstākļiem.

318 Tomēr ir ticis nospriests, ka, ciktāl 2006. gada pamatnostādņu 29. punktā ietvertais saraksts nav izsmeļošs, vienīgi pasīva vērotāja vai sekotāja lomu pārkāpumā principā nevar izslēgt no apstākļiem, uz kā pamata naudas soda pamatsumma var tikt samazināta (spriedums, 2011. gada 25. oktobris, *Aragonesas Industrias y Energía*/Komisija, T-348/08, Krājums, EU:T:2011:621, 281. punkts).

Par sestā pamata pamatotību

319 *Socitrel* būtībā norāda, ka Komisija esot kļūdaini atteikusies atzīt tai par labu atbildību mīkstinošus apstākļus, ņemot vērā, ka tā neesot apstrīdējusi faktus, kuros tā tiek vainota, tās pavisam pakārtoto lomu Spānijas klubā, salīdzinot ar *Tycsa* un *Emesa* lomu, ko turklāt parāda pārbaudes tās telpās neveikšana no Komisijas puses, tās pasīvo lomu un tās nepiedalīšanos pret konkurenci vērstu nolīgumu izstrādāšanā, kā arī tās nepiedalīšanos vairākās sanāksmēs, kurās ir tikuši apspriesti būtiski jautājumi.

Būtībā tā piebilst, ka Komisijai, atbilstoši personiskās atbildības un soda individualizēšanas principiem novērtējot tās dalības aizliegtās vienošanās darbībās smagumu, esot jāņem vērā tas, ka tā nav piedalījusies visās aizliegtās vienošanās daļās.

320 Šai argumentācijai tomēr nevar piekrist.

321 Saistībā ar 2006. gada pamatnostādnēs paredzētajiem nosacījumiem ir jākonstatē, kā pamatoti uzsver Komisija, ka visā savas dalības Spānijas klubā laikposmā *Socitrel* ir piedalījusies cenu noteikšanā, kvotu noteikšanā un apmaiņā ar konfidenciālu komercinformāciju un ka tā nesniedz nevienu pierādījumu, lai pierādītu, ka tā nolīgumu nebūtu piemērojusi, šajā laikposmā veicot konkurencei atbilstošu rīcību tirgū.

322 Tādējādi tā nevar prasīt piemērot naudas soda apmēra samazinājumu atbilstoši 2006. gada pamatnostādņu 29. punktā minētajiem atbildību mīkstinošajiem apstākļiem.

323 Attiecībā uz "vienīgi pasīva vērotāja vai sekotāja lomu" ir jānorāda, ka *Socitrel* nav piedalījusies visās Spānijas kluba sanāksmēs un par aizliegtās vienošanās Eiropas mēroga daļu ir uzzinājusi tikai novēloti 2001. gadā, kas ir apstāklis, ko Komisija ir pareizi ņēmusi vērā saistībā ar koeficienta par pārkāpuma smagumu noteikšanu (skat. iepriekš 288. un nākamos punktus). Turpretim ir jākonstatē, ka prasītājai Spānijas klubā nav bijusi vienīgi pasīva vai sekotāja loma. Šajā klubā tā visā savas dalības laikā ir aktīvi piedalījusies cenu noteikšanā, kvotu noteikšanā un apmaiņā ar konfidenciālu komercinformāciju un, lai gan tā nav piedalījusies visās sanāksmēs, tā ir piedalījušies lielā to skaitā.

324 Tādējādi Komisija nav pārkāpusi nedz vienlīdzīgas attieksmes principu, nedz personiskās atbildības principu, nedz arī soda individualizēšanas principu un, ņemot vērā *Socitrel* faktisko dalību Spānijas klubā, naudas soda apmērs nav nesamērīgs.

325 Tādējādi sestais pamats ir jānoraida kopumā.

7. *Septītais* Socitrel *izvirzītais pamats attiecībā uz samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, jo Komisija kā atbildību mīkstinošu apstākli neesot ņēmusi vērā* Socitrel *faktisko sadarbību*

Apstrīdētā lēmuma atgādinājums

326 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 1006.–1009. apsvērumu:

"(1006) [..] *Socitrel* [atsaucas] uz to, ka [tā] ātri un precīzi [esot atbildējusi] uz Komisijas informācijas pieprasījumiem.

(1007) Šajā lietā Komisija ir novērtējusi, vai atbilstoši judikatūrai naudas soda samazinājums ir attaisnots saistībā ar jautājumu, vai sadarbība ar attiecīgajiem uzņēmumiem ir ļāvusi Komisijai vieglāk konstatēt pārkāpumu. Kā tas parasti ir aizliegto vienošanos gadījumā, vērtējums faktiski ir ticis veikts, piemērojot paziņojumu par iecietību (skat. iepriekš 19.4. [punktu]). Šajā kontekstā Komisija atzīmē, ka *Austria Draht*, *Trame*, *Socitrel*, *Fapricela*, *Proderac*, sabiedrības *Ovako*, *Itas* un *CB* nav oficiāli lūgušas iecietības programmas piemērošanu un nav sniegušas informāciju ar būtisku pievienoto vērtību.

(1008) Ņemot vērā lietas dalībnieku argumentus, kā arī to sadarbības ierobežoto nozīmi un vērtību, Komisija uzskata, ka nepastāv citi faktiski apstākļi, kas būtu pamats naudas soda samazināšanai ārpus paziņojuma par iecietību jomas, kuri slepenas aizliegtās vienošanās gadījumā katrā ziņā varētu būt tikai izņēmuma rakstura apstākļi. Ātra un precīza atbilde uz Komisijas informācijas pieprasījumu pati par sevi nav atbildību mīkstinošs apstāklis, jo lietas dalībniekiem ir bijis pienākums atbildēt uz šiem jautājumiem noteiktā termiņā.

(1009) Faktu neapstrīdēšana vien nav pietiekama, lai atbilstoši 2006. gada pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 29. [punktam] attaisnotu naudas soda samazināšanu, it īpaši, ja fakti ir konstatēti, pamatojoties uz daudziem pierādījumiem. Runājot vispārīgi, Komisija šajā ziņā norāda, ka to nesaista tās agrākā prakse un ka samazinājums par faktu neapstrīdēšanu, kas bija paredzēts 1996. gada paziņojumā par iecietību, vēlāk ir ticis atcelts. Neskarot izņēmuma situācijas, vienkārša neapstrīdēšana neatvieglo Komisijas darbu, jo Tiesa ir noteikusi, ka pat šajā situācijā Komisijai būtu jāpierāda šie fakti un uzņēmumam piemērotā brīdī un it īpaši tiesvedībā Vispārējā tiesā ir iespēja sniegt jebkādu argumentāciju, ko tas uzskata par piemērotu savai aizstāvībai. Pretējais ir piemērojams tikai tad, ja attiecīgais uzņēmums ir atzinis faktus. Ciktāl spēkā esošajā paziņojumā par iecietību, tas ir, 2002. gada paziņojumā, nav paredzēts samazinājums par faktu vienkāršu atzīšanu (jo mazāk – par šo faktu neapstrīdēšanu), saistībā ar samazinājuma piešķiršanu uz šī pamata nav radīta nekāda tiesiskā paļāvība. Ciktāl noteikti lietas dalībnieki atzīst noteiktus faktus, tas nav atvieglojis Komisijas darbu, jo Komisijai ir bijuši visi nepieciešamie pierādījumi, lai pierādītu attiecīgos faktus. Tādējādi par faktu neapstrīdēšanu nevar tikt piešķirts nekāds naudas soda samazinājums."

Principu atgādinājums

327 2006. gada pamatnostādņu 29. punkta ceturtajā ievilkumā ir noteikts:

"Naudas soda pamatsummu var samazināt, ja Komisija konstatē vainu [atbildību] mīkstinošus apstākļus, proti:

— [..]

— ja attiecīgais uzņēmums ir nopietni sadarbojies ar Komisiju, šai sadarbībai pārsniedzot paziņojumā par iecietību noteiktās robežas un tā juridisko pienākumu to darīt."

Par septītā pamata pamatotību

328 *Socitrel* norāda, ka Komisija esot kļūdaini atteikusi samazināt tai naudas soda apmēru saistībā ar sadarbību.

329 Lai *Socitrel* tomēr varētu prasīt 2006. gada pamatnostādņu 29. punkta ceturtā ievilkuma noteikumu piemērošanu, tai ir jāpierāda, ka tās sadarbība, kas pārsniedz tās tiesisko pienākumu sadarboties, kurš tai tomēr nepiešķir tiesības uz naudas soda apmēra samazināšanu saistībā ar paziņojumu par iecietību, Komisijai ir bijusi objektīvi noderīga, jo apstrīdētajā lēmumā tā ir varējusi balstīties uz pierādījumiem, kas tai ir tikuši sniegti šīs sadarbības ietvaros un kuru neesamības gadījumā Komisija pilnībā vai daļēji nebūtu varējusi uzlikt sodu par attiecīgo pārkāpumu.

330 Ir jākonstatē, ka šajā gadījumā tas tā nav. Pirmkārt, *Socitrel* nav apstrīdējusi faktus un ir savlaicīgi atbildējusi uz tai adresētajiem informācijas pieprasījumiem, un tas nepārsniedz tā tiesisko pienākumu sadarboties; otrkārt, tā nav pierādījusi, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir varējusi balstīties uz pierādījumiem, kas tai ir tikuši sniegti šīs sadarbības ietvaros un kuru neesamības gadījumā Komisija pilnībā vai daļēji nebūtu varējusi uzlikt sodu par attiecīgo pārkāpumu.

331 Tādējādi septītais pamats ir jānoraida.

8. *Par papildu pamatu, ko* Socitrel *un* Companhia Previdente *ir izvirzījušas, otro reizi pielāgojot savus pamatus un prasījumus, kas saistībā ar* Socitrel *attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, kā arī pamatojuma neesamību, un saistībā ar* Companhia

Previdente – *uz vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, ciktāl attieksme pret* Socitrel *un* Companhia Previdente *neesot bijusi tāda pati kā pret* Arcelor *un* SLM, *kuriem ir ticis piešķirts naudas soda apmēra samazinājums, ko prasītājas nav saņēmušas*

Apstrīdētā lēmuma atgādinājums

332 Preambulas 1072.a apsvērumā, kas apstrīdētajā lēmumā ir ieviests ar otro lēmumu par grozījumiem, ir paredzēts:

> "(1072.a) Regulas [Nr. 1/2003] 23. panta 2. punktā paredzētais 10 % maksimālais apmērs tiek aprēķināts, pamatojoties uz visu vienību, kas veido uzņēmumu, kopējo apgrozījumu. 10 % maksimālais apmērs nav balstīts uz juridisko vienību, kas viena uzņēmuma ietvaros ir solidāri sauktas pie atbildības par pārkāpumu, individuālu apgrozījumu. Tomēr šajā īpašajā gadījumā Komisija izmantos savu rīcības brīvību, lai noteiktu naudas soda daļas, par kurām *ArcelorMittal* meitasuzņēmumi nav solidāri atbildīgi ar *ArcelorMittal SA*, un naudas soda daļu, par kuru ir atbildīga vienīgi *SLM*, līmenī, kas nepārsniedz 10 % no to pašu apgrozījuma par gadu pirms lēmuma pieņemšanas. Tādējādi naudas soda maksimālais apmērs, par kuru *ArcelorMittal Wire France SA* un *ArcelorMittal Fontaine SA* ir solidāri atbildīgas par laikposmu pirms 1999. gada 1. jūlija, tiks noteikts 10 % apmērā no *ArcelorMittal Wire France SA* konsolidētā kopējā apgrozījuma par gadu, kas beidzas 2009. gada 31. decembrī. No šī kopējā apmēra maksimālais naudas soda apmērs, par kuru *Arcelor Mittal Verderio Srl* ir solidāri atbildīga ar *ArcelorMittal Wire France SA* un *ArcelorMittal Fontaine SA*, tiks noteikts 10 % apmērā no tās pašas apgrozījuma par gadu, kas beidzas 2009. gada 31. decembrī. Maksimālais naudas soda apmērs, par kuru ir atbildīga vienīgi *SLM*, ir jānosaka 10 % apmērā no tās pašas apgrozījuma par gadu, kas beidzas 2009. gada 31. decembrī."

333 Apstrīdētā lēmuma preambulas 1072. apsvērumā ir noteikts kopējais vērā ņemtais apgrozījums, kā arī apmērs, kas atbilst 10 % maksimālajam apmēram attiecībā uz katru sabiedrību, uz ko attiecas otrais lēmums par grozījumiem.

Vispārējās tiesas vērtējums

334 Kā uzsver Komisija, ir jākonstatē, ka *Socitrel* un *Companhia Previdente* neatrodas situācijā, kas ir salīdzināma ar *ArcelorMittal* un tās meitasuzņēmumu, no vienas puses, un *Ori Martin* un *SLM*, no otras puses, situāciju.

335 Šie divi mātesuzņēmumi ir veidojuši vienu uzņēmumu ar to meitasuzņēmumiem pārkāpuma laikposma daļā, un tie ir tikuši uzskatīti par solidāri atbildīgiem ar šiem meitasuzņēmumiem par laikposmu, kurā tie kopumā ir veidojuši vienu uzņēmumu, kas ir atspoguļots 10 % maksimālā apmēra atšķirīgā aprēķinā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 4. septembris, *YKK* u.c./Komisija, C-408/12 P, Krājums, EU:C:2014:2153, 55. un nākamie punkti).

336 *Companhia Previdente* gadījumā saistībā ar *Emesa*, *Galycas* un *ITC*, kuras tā ir iegādājusies pēc pārkāpuma un par kuru pārkāpjošo rīcību tā nav tikusi uzskatīta par solidāri atbildīgu, tas tā nav.

337 Tādējādi iebildums par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir jānoraida.

338 No tā izriet, ka iebildums attiecībā uz samērīguma principa pārkāpumu tā iemesla dēļ, ka prasītājām uzliktais naudas sods esot nesamērīgs, jo *Socitrel* un *Companhia Previdente* neesot ticis piešķirts samazinājums, kas būtu analoģisks tam, kas ir ticis piešķirts *ArcelorMittal* un *Ori Martin*, tāpat ir jānoraida.

339 Turklāt Komisija nav sniegusi prasītājām nekādas precīzas garantijas, uz kā pamata tām varētu rasties pamatotas cerības uz naudas soda apmēra samazinājumu tādu iemeslu dēļ, kuri ir analoģiski šāda samazinājuma par labu *ArcelorMittal* un *Ori Martin* piešķiršanas iemesliem.

340 Visbeidzot ir jānoraida iebildums par pamatojuma neesamību, jo otrā lēmuma par grozījumiem preambulas 4., 5. un 9.–13. apsvērumā ir skaidri paskaidroti iemesli, kuru dēļ Komisija ir grozījusi savu lēmumu.

341 Tādējādi prasītāju izvirzītais pirmais papildu pamats ir jānoraida.

9. *Par otro* Socitrel *un* Companhia Previdente *izvirzīto papildu pamatu attiecībā uz pienācīgas rūpības, lojalitātes, labas ticības un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu, ciktāl Komisija 2011. gadā ir no jauna grozījusi sākotnējo lēmumu*

342 *Socitrel* un *Companhia Previdente* būtībā apgalvo, ka Komisija esot pārkāpusi pienācīgas rūpības, lojalitātes, labas ticības un tiesiskās paļāvības principu, jo 2011. gadā tā esot no jauna grozījusi sākotnējo lēmumu pamatojuma trūkumu dēļ, kuri var apdraudēt to tiesībām uz aizstāvību, šādi radot prasītājām pastāvīgas nedrošības stāvokli.

343 Tomēr ir jākonstatē, ka šis otrais papildu pamats pārklājas ar *Socitrel* tās trešā pamata atbalstam norādīto argumentāciju, kura iepriekš 184.–189. punktā izklāstīto iemeslu dēļ ir jānoraida.

344 Šādos apstākļos otrais papildu pamats, ko *Socitrel* un *Companhia Previdente* ir izvirzījušas saistībā ar savu pamatu otro pielāgošanu, šo pašu iemeslu dēļ ir jānoraida.

345 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka neviens no prasītāju izvirzītajiem pamatiem nevar tikt apmierināts. Tādējādi to celtās attiecīgās prasības atcelt tiesību aktu ir jānoraida pilnībā un šīs lietas apstākļos nav jāgroza prasītājām uzliktais naudas sods, izmantojot neierobežoto kompetenci.

Par tiesāšanās izdevumiem

346 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums ir nelabvēlīgs, tām jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

nospriež:

1) apvienot lietas T-413/10 un T-414/10 sprieduma taisīšanas vajadzībām;

2) prasības noraidīt;

3) *Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA* un *Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus, tostarp tos, kas attiecas uz pagaidu noregulējuma tiesvedību.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 15. jūlijā.

[Paraksti]